

Betodlaren

| Nr 3 | September 2025 |

Provgrävning
så går det till

Nacka rätt spara
tusenlappar

Nya täcknings-
material

FABIENNA KWS

Nematodsorten med högst lönsamhet

+ 2 284 kr per ha*

- Högst lönsamhet vid nematodförekomst
- Högst sockerhalt
- Bra fältuppkomst

12 officiella svenska försök 2022–2024

* Jämfört med medeltalet av 2024 års marknadssorter

www.kws.se

SEEDING
THE FUTURE
SINCE 1856

KWS

"Nyodlare på tapeten"

Sällan har begreppet "nyodlare" diskuterats så flitigt som nu. Finns det någon anledning till nyodlare och vad har de för berättigande i svensk betodling? Samtalen har varit många och jag återkommer i frågan längre fram i texten.

Men först så har vi lämnat en bra spannmålsskörd bakom oss som nu pressar spannmålspriserna. Samma mönster ser vi inom sockret. Höga prisnivåer efter pandemin ledde till en allt för stor produktion inom hela EU. Ökningen rimmade dåligt med en avvaktande konsumtion i spåren av dagens ekonomiska- och politiska oro. EU:s producenter tvingas nu till nya neddragningar för att minska sina lager av socker. Även Sveriges drabbas och till kampanjen 2026 önskar Nordic Sugar endast kontraktera 250 000 ton socker när vi för några år sedan producerade 300 000 ton socker i Sverige. En minskning med över 15 procent!

Detta rimmar dåligt med odlingsintresset och svenska skördeökningar. Bara under min tid som ordförande har arealskördarna ökat med 10 procent. I sig positivt men tillsammans med en lägre efterfrågan har behovet av den svenska betarealen minskat med nästan 1/3-del. Så tillbaka till den stora frågan i nya avtalet – nya odlare.

Vi måste först konstatera att utan nya odlare hade dagens betodling inte funnits kvar. Någon måste ta över när gamla slutar och bistå med nya insatser för att vi tillsammans ska möta framtiden. Därför har vi sedan avregleringen för drygt tio år sedan haft ett regelverk som fungerat väl och säkerställt en tillväxt i odlingen. För något år sedan kände vi knappt till begreppet "nyodlare".

Men behövs då nyodling? Absolut av samma skäl som tidigare, men kortsiktigt är behovet naturligtvis mindre när volymerna går ner. Lagstiftningen är dock tydlig, oavsett om vi har en nedgång eller uppgång i marknaden. Det måste alltid finnas en öppning för nya betodlare, annars ses vi som konkurrensbegränsande enligt myndigheterna. I Sverige har Nordic Sugar och vår egen förening 100 procent marknadsdominans medan andra länder som Polen, Tyskland och Frankrike har flera olika aktörer. Så frågan om konkurrenslagstiftningen blir därför extra väsentlig i Sverige.

Vi har tillsammans med egna och Nordic Sugars jurister försökt lyfta på alla stenar för att hitta nya möjligheter ett värna befintliga odlare. Särskilt i tider när volymer går ner men utan att äventyra en hård konkur-

renslagstiftning. Trots konstruktiva diskussioner har vi kommit fram till att ändringar i befintlig avtalsstruktur, som trots allt tjänat oss väl i alla år, ändå blev bästa lösningen. Ett minskat fönster för nyodling tillsammans med krav på EU-ansökan, och förtydligande om att nya odlare ska vara reelt nya, ska ge en bättre balans.

Det finns nu också 3-åriga kontrakt för att bättre garantera långsiktighet när volymen varierar. Några hade kanske förväntat sig mer och känner en besvikelse i vissa bitar i avtalet, och så är det när man får ge och ta i en förhandling. Men man måste se avtalet i sin helhet och trots en volymneddragning är det också föreningens uppdrag att se till att vi alltid behåller en bra lönsamhet. Värt att notera är att vi trots tuffare tider har samma goda resultatfördelning i alla kontrakt där Nordic Sugar fortfarande delar ut 30 procent av sitt resultat.

Jag vill avslutningsvis tacka för alla samtal och diskussioner med er medlemmar. Det är tuffare tider och då behövs en aktiv kår som tror på svensk betodling.

Jacob Bennet

Läs tidningen digitalt

Du har möjlighet att läsa Betodlaren på din dator, din platta eller i din smart-telefon.

Skanna QR-koden nedan så kommer du direkt till Betodlaren.

INNEHÅLL: NR 3 2025 | ÅRGÅNG 88

6	Tillväxt t o m augusti Goda förutsättningar att summera ett bra betår
8	 Avtalet 2026 Två nya prismodeller varav ett treårigt kontrakt
10	Vinstfall för Nordzucker Group Analys av bokslutet 2024/25
12	Provgrävning - manuell skördekartering En intressant guidning genom proceduren
16	Internationella möten Kort om sommarens möten i CIBE och WABCG
18	Sockermarknaden i Europa Stora överskott och kraftig prisnedgång
20	Saxat från Världen runt Vi gör ett nedslag i Red River Valley, USA
24	Vi lär känna Betodlarrådet - Del 15 Att odla betor känns självklart, menar Axel
28	Mot renkavle - på Dansk Markdemo Väderstad visade Carrier 925 i ny version
30	Såmaskinskombination för proffs Presentation av Solitair PT såmaskin från LEMKE
31	Uppdaterad radrensare passar JD Info om Row-Master RN_Profi från Bednar
34	Odларpanelen - Nyhet Några medlemmar uttalar sig i aktuella frågor

36	Gulflammiga fält kan vara betbladmögel En välkänd men ovanlig skadegörare
38	Roedagen på Sofiehög Välbesökt Roedag i juni trots besvärligt väder
42	Pop-up i fält Regionala fältvandringar i sockerbetans tecken
46	 Robotar för ökad skördepotential NBR testar och anpassar ny teknik i praktiken
49	Insektsbevakning i betor 2025 Resultatet av utförda studier under säsongen
52	 En högst ovillig resistenskrönika Sviktande ogräseffekter - NBR undersöker
56	 Att tänka på vid upptagning av sockerbetor Hur får man bästa betkvalitet och avkastning?
58	 Lager för framtiden NBR analyserar flera nya frostskyddslösningar

Lyssna i Betodlarpodden på ämnen som är kopplade till artiklar i Betodlaren.

Omslagsfoto Louise Andersson

Tryck Trydells

Upplaga 2 000 ex

Om inget annat anges tillhör bilderna i tidningen Betodlarna, NBR eller Nordic Sugar. Betodlaren är en facktidsskrift för Sveriges betodlare. Ges ut fyra gånger om året och trycks på Svanenmärkt papper (Arctic Silk) licensnummer 341 091.

Vet du exakt vad din mark behöver?

Med över en miljon tagna jordprover det senaste decenniet, är vi störst på marknaden.

Boka jordprovtagning med oss på **010-476 20 03** eller **odlarservice@hushallningssallskapet.se**.

Hushållnings
sällskapet

markkartering.se - EN DEL AV HUSHÅLLNINGSSÄLLSKAPET

Tillväxt tom augusti

Bättre än femårsmedel – hittills

Studie i betornas utveckling. Luckra förhållande och svårigheter att få ner fröna på fast botten gjorde att uppkomsten var ojämn i vissa fält. Närvaro i fält är a och o för att följa betornas utveckling.

Fina etableringsförhållande och en tidig sådd la grunden till provgrävningsresultat i nivå med femårsmedel, men mycket av odlingsåret kvarstår.

Efter två år med ovanligt sena medelsådatum var förutsättningsarna för att komma i gång tidigt goda.

I mitten av mars kom de första betfröna i marken och årets medelsådatum kan skrivas till den 1 april, drygt en och en halv vecka tidigare än medelsådatum den 12 april.

Uppkomsten var generellt bra, med undantag för ojämn uppkomst på en del fält, ofta orsakat av luckra förhållande som

innebar att det var svårt att få ner fröet på fast sådbotten.

Kampen mot ogräset

När sådden blir tidig är tiden lång till betorna täcker raderna och kan konkurrera effektivt med ogräset. Detta var något många fick erfara under våren 2025.

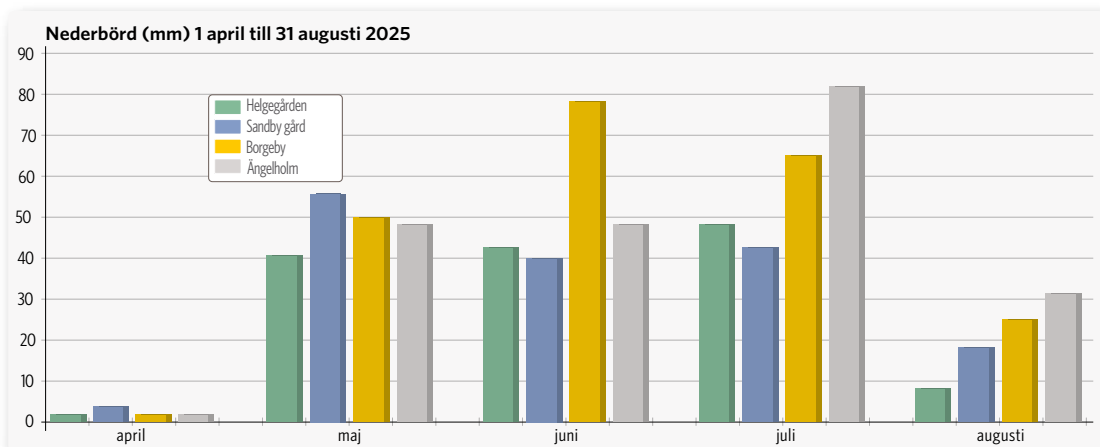
Tredjedel av total arealen som såatts med konventionella betfrö fick generellt bra effekt av ogräsbehandlingarna trots torra förhållande, så även de resterade två tredjedelarna som behandlades enligt Conviso-konceptet. I båda fallen var dock en radrensning ett gott komplement för att kunna hålla ogrästrycket nere i de

Pop-up fältvandringar. Årets förutsättningar har diskuterats på Pop-up träffarna som hållits runt om i området. Trots god uppslutning står alla betor fint efter eventet, ingen betodlare sätter sin fot i raden och riskerar någon beta.

dryga två månader som gick mellan sådd och radtäckning.

Trots att effekterna i många fält var bra när ogräsbehandlingen avslutades finns i flera fält sent groende mällor som står och konkurrerar i betorna som behandlats med konventionell strategi. I Conviso-betorna noterast ett fortsatt ökande problem med fynd av resistent ogräs som vi tar med oss från ogräsåret.

Skyfall på vissa håll. Stora variationer i nederbörd, speciellt under några juliveckor när skyfall drog fram mycket lokalt.

Sakta men säker tillväxt

Trots ett medelsådatum nästan tre veckor tidigare än 2024 var tidpunkten för radtäckning jämförbar, eller till och med senare än ifjol. Goda etableringsförhållande, men därefter en långsam vår gjorde att betorna växte sakta men säkert. Erfarenheten säger dock att även om tre veckor tidigare sådd inte syns på blasten kan tre veckor göra stor skillnad på rötterna som kan växa gott under mark trots en lång vår.

Växlande växeväder

Sommaren har bjudit mycket sol och många ojämnt fördelade regnskurar. I odlingsområdet finns områden som drabbats både av skyfall och ihållande torka, men också de områden som fått fina vältajmade regnskurar under större delen av sommaren. På vattenhållande jordar och i området där regnen passerat fint har betorna kunnat växa med mycket god fart hela sommaren.

Augusti bjöd förvisso på fint tröskväder, men för betor som

redan vid månadens start led av vattenbrist innebar det varma och torra vädret att det finns fält, eller delar av fält, som ligger i dvala med blast som knappt klarar att resa sig ens nattetid.

Svamp ökade i augusti

I slutet av juli noterades de första svampangreppen, då framför allt rost. Under augusti har sedan svampangreppen ökat på med både mjöldagg och Cercospora. Cercospora ser vi allt oftare. Svampen uppträder i det torra vädret framför allt i bevattnade fält, men förekommer även på andra platser och är den svamp som är svårast att hantera med tillgängliga produkter.

Positiva provgrävningar

Trots en, för ögat, långsam start och varm och torr augusti visar årets provgrävningar att betorna vuxit bra under sommarmånaderna. Resultaten för de två första provgrävningarna i de flesta områden låg långt över medelvärdena, med undantag för Österlen och obe-

vattnade fält i nordöstra Skåne, där sommarens torka slagit mot betorna. Till den sista provgrävningen hade den starka tillväxtkurvan mellan första och andra grävningen stagnerat som en följd av det torra och fina skördevädret augusti bjöd på och förväntningarna reducerades till att motsvara en genomsnittlig skördenivå. Många soltimmar i sommar borde bana väg för höga sockerhalter, men det analyseras inte i provgrävningarna.

Mycket återstår av betåret 2025. De senaste åren har påmint oss om potentialen i hösttillväxten men det bygger på fortsatt gynnsamt väder. Den tidiga sådden, många soltimmar och relativt frisk blast är en bra grund som i kombination med gott management vid skörd och lagring ger goda förutsättningar för att kunna summera ännu ett bra betår om några månader.

Ida Lindell

Två nya prismodeller inför 2026 varav ett treårigt kontrakt för odlare som vill säkra upp delar av sin areal.

Dessvärre minskar marknadsbehovet ytterligare 2026 och justeringar har gjorts i fördelningsprincipen som ger större procentuell andel av arealen till befintliga odlare.

Var för sig eller kombo

Inför 2026 finns det två prismodeller att välja ifrån. Dessa kan väljas var för sig eller kombineras. Som tidigare år finns det rörliga ettåriga kontraktet som 2026 har ett minimipris på 34 Euro (inklusive tillägg för normal kvalitet). Det innebär en sänkning med cirka 5,5 procent jämfört med motsvarande kontrakt 2025 (36 Euro).

Den andra prismodellen är ett treårigt rörligt kontrakt. Minimipris på 33,5 Euro gäller 2026. Åren 2027 och 2028 kommer priset vara samma som de ettåriga avtal som förhandlas fram respektive år.

Kostnaden för att teckna ett långt avtal är 0,5 Euro 2026 och därefter samma pris som

övriga som tecknar ettårigt prisavtal för 2027 och 2028.

Treårigt kan kvoterar

Den treåriga prismodellen får max utgöra 30 procent av den totala arealen medan enskilda odlare kan få upp till 100 procent. Det innebär att om intresset för den treåriga prismodellen är stort kommer det kvoterar ner till de maximala 30 procenten av totalen. Resterande areal övergår då till den ettåriga rörliga prismodellen som den enskilde odlaren tilldelas.

Gemensamt för båda kontraktalternativen är att Nordic Sugar delar med sig av 30 procent av sitt rörelseresultat (EBIT) förutsatt att resultatet är positivt.

Minskning av volym

Nordic Sugar AB ser ett minskat marknadsbehov inför 2026 som bedöms till 250 000 ton socker. Detta är en sänkning på nio procent jämfört med 2025. Inget önskvärt scenario när odlingen redan är neddragen sedan tidigare, men ett måste för att hitta en balans mellan utbud och efterfrågan.

För den enskilda odlaren innebär detta (genom hektar-kontraktering) en arealneddragning på ytterligare tio procent, eftersom man även får ta hänsyn till de allt större hektarskördarna som uppnås. Därutöver kan ytterligare neddragning ske för befintliga odlare med hänvisning till fördelningsprincipen.

Fördelningen uppdateras

Den fria volymen kommer från och med 2026 fördelas med 93 procent till befintliga odlare och sju procent reserveras till nyodlare (tidigare 90/10). En nyodlare måste vid ansökan om odling delge sin EU-ansökan som då inte får innefatta betodling sedan tidigare.

SAM-ansökan gäller året då kontraktering görs (alltså året innan betorna odlas). Detta i syfte att säkerställa att areal avsatt till nya odlare tillfaller dessa.

Axel Lundberg

MADE IN SKÅNE

Rosenqvists
IRRIGATION

NÄRPRODUCERAT FÖR NÄRPRODUCENTER

Bevattningsmaskiner • Pivot- och Linjärbevattning • Pumpar • Stamledningssystem • Service

Rosenqvists Irrigation • Estrids väg 10 • 291 65 Kristianstad • Tel. 044-590 58 00 • info.irrigation@rosenqvists.com

Vinstfall för Nordzucker Group

Med lägre sockerpriser i EU faller resultatet för Nordzucker Group, det tyska moderföretaget till Nordic Sugar AB. Den planerade ärtfabriken i Hannover skrotas. Kommande räkenskapsår förväntas gå med förlust. Med mindre betarealer i Europa räknar man med att lönsamheten vänder upp under senare halvan av 2025.

Sockerpriset i EU toppade kring årskiftet 2023/2024 och har därefter sjunkit med cirka 37 procent. Att det ekonomiska resultatet inom Nordzucker Group (NZ) skulle minska 2024/25 var väntat men fallet blev större än prognostiserat.

Lägre vinst

omsättning för NZ 2024/25 sjönk försiktigt till 2,77 miljarder Euro (2,92 miljarder Euro

2023/24). Resultatet före räntor och skatt (EBIT) föll kraftigt från 421 miljoner Euro till 100 miljoner Euro. En resultatnivå som motsvarar den som var strax innan pandemin. Det australienska dotterbolaget, Mackay Sugar Ltd, som processar sockerrör, halverade sin vinst till 14 miljoner Euro.

Föreslagen utdelning till Nordzuckers aktieägare är 0,4 Euro per aktie att jämföra med 2 Euro året innan. Den föreslagna utdelningen är den lägsta de senaste fem åren. Utdelningen som andel av vinsten är även den låg, den utgör 24 procent (senaste åren 31-49 procent).

Skandinavien i framkant

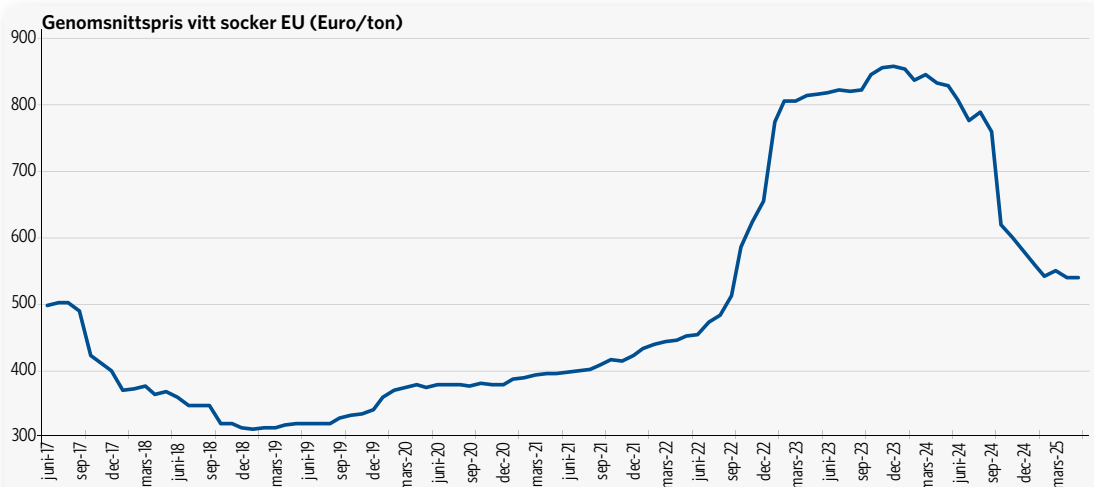
Skandinavien lyfts fram i NZ årsrapport som ett bidragande verksamhetsområde som lyfter resultatet inom koncernen.

Marknadspositionen bedöms som god och samarbeten med livsmedelsföretagen lyfts fram.

Det är även värt att nämna att den genomsnittliga sockerskörden per hektar den senaste kampanjen inom NZ blev 13,1 ton per hektar (sockerhalt 16,8 procent) varpå Sverige hamnade på 12,9 ton per hektar (sockerhalt 17,4 procent). Med andra ord hänger Sverige med bra i skörd och sockerhalt sett till sitt mer nordliga klimat. Mer detaljer kring dotterbolaget Nordic Sugar AB skriver vi om i nästa nummer av Betodlaren.

Skrotad ärtfabrik

Resultatminskningen inom NZ 2024/25 står inte riktigt i proportion till minskningen i omsättningen. Resultatet skulle ha varit högre om det inte vore för de extraordinära kostnaderna. Nedskrivningar har gjorts

Sockerpriset i EU har fallit kraftigt sedan toppen men ser ut att ha stabiliserats kring 550 Euro per ton de senaste månaderna.

på tillgångar kopplade till den sämre lönsamheten inom sockerproduktionen. Utöver detta har NZ skrotat sina planer att bygga en fabrik för växtbaserat protein från ärter. Den skulle ha varit klar 2026, men de ekonomiska utsikterna har förändrats till det sämre. NZ ser i stället över möjligheten att hitta samarbeten eller att köpa en befintlig verksamhet som ett steg in på marknaden på längre sikt.

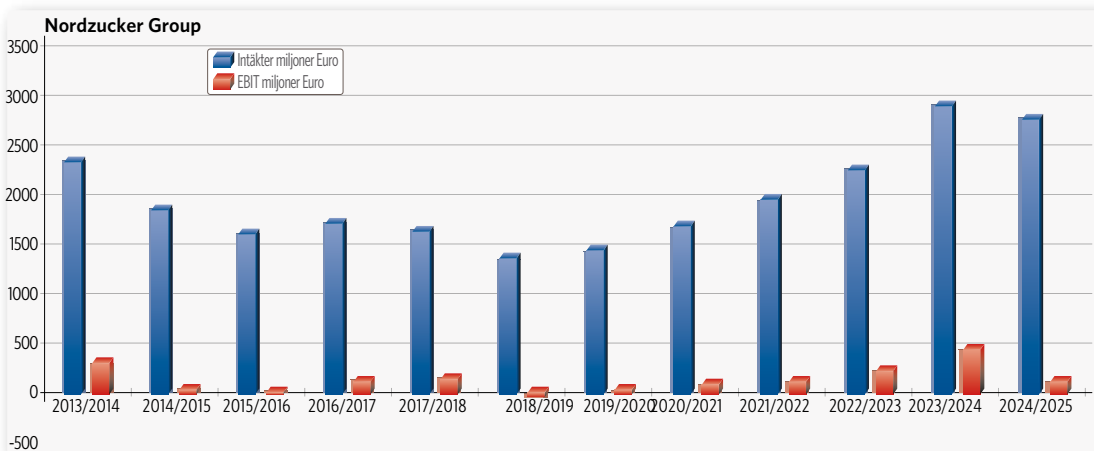
Vändning längre fram

NZ budgeterar med ett negativt EBIT för 2025/2026 kring minus 10 miljoner Euro till följd av de låga sockerpriserna. Neddragning av betarealerna som gjorts i Europa och inom NZ-koncernen tros innebära att botten är nådd vad det gäller sockerpriset. Återhämtning av resultatet spås först komma i oktober 2025 då det nya sockeråret börjar. Detta i kombination

med ett nytt sparpaket inom NZ på 100 miljoner Euro ska vända verksamheten i slutet av 2025. För att skapa bättre tillväxt ser man även över möjligheten expandera inom socker-rörsproduktionen som just nu ses som mer lönsamt än att processa sockerbetor i Europa.

Axel Lundberg

Vinsttapp. Nordzucker group tappar stor del av vinsten trots att omsättningen inte fallit kraftigt. Förklaringen är engångskostnader som tynger resultatet ytterligare

Provgrävning – man

Nackning för hand. Förr i tiden nackade man betorna med betkniv. Men en innovativ provgrävare tar hjälp av modern teknik. Efter 25 år framför datorn uppskattar pensionären lite fysiskt arbete!

Provgrävning, d v s hand-skörd av sockerbetor på sensommaren, är ett viktigt instrument för sockerindustrin. Dels för att i förväg kunna bedöma kampanjens längd, dels för att uppskatta hur mycket socker och biprodukter man kommer att ha att sälja.

Historiskt sett grävde man upp ett stort antal betor och transporterade dessa till provtvätten för analys. Det var ett tungt arbete för dåtidens provgrävare. På senare tid har proceduren förenklats betydligt.

Ett mindre antal betor skördas, vägs och blir kvar på fältet. Det sker alltså ingen analys av sockerhalten. Nordic Sugar menar att detta förenklade förfarande ger ett tillräckligt bra underlag för deras beräkningar.

Jämnt fördelade

Provtagningsfälten är fördelade över hela odlingsdistriktet. Varje fält representerar 700-800 hektar betodling och ska vara representativt för bygden. I de flesta fall sker provtagning på samma gård år efter år.

Provtagningsplatserna i fältet väljs ut efter en provtagningsinstruktion där det handlar om slumpmässighet. Sen får sunt förnuft gälla hos provtagaren.

Tex väljer man inte en skördad direkt vid sidan av där en bevattningsmaskin gått fram

uellt skördekartering

några gånger, eller intill ett sprutspår.

Vid varje skördetillfälle grävs betor upp från tre meter på tre platser och planträkning sker på en något större yta.

I Sverige gör tre provgrävare jobbet åt Nordic Sugar. Ett intressant arbete där man kan följa utvecklingen i fält och ha kontakt med kunniga och trevliga odlare. Ätminstone om det inte hållregnar den dag det är tid för grävning!

Likartat i koncernen

Proceduren för provgrävning och instruktionerna för denna är likartad inom hela Nordzuckerkoncernen.

Obligatoriskt är att man ska provgräva en bit in i augusti och sen fortsätta två veckor senare. Sen är det upp till varje land ifall man vill ha fler tillfällen.

I Sverige har man valt att börja redan i slutet av juli med en extra tidig provgrävning.

Skåne är brokigt

98 procent av betorna odlas inom Skånes gränser. Landskapet är i grund och botten inte stort sett till hela Sveriges yta. Men oj vad det kan skilja i nederbörd. I slutet av augusti var det skrälltorrt kring Kristianstad och Hässleholm. Endast några få mm hade kommit i augusti och även juli var torr.

Odlare påstod att det vid den tidpunkten var torrare än 2018.

Några mil västerut var förhållandena de omvända. Vissa platser i nordväst hade fått närmare 90 mm i augusti. Betorna växte i turbofart.

Mycket kan hända

När Nordic Sugar gör sina beräkningar utgår man från normalt väder under den fortsatta tillväxtperioden. Man har sedan många år tillbaka datamodeller för att på bästa sätt försöka gaffla in var slutskörd kan tänkas hamna.

Efter den sista provgrävningen kan dock mycket hända. Betgrödan har en stor förmåga att kunna lägga in en extra växel om betingelserna är de rätta.

De avgörande faktorerna är vattentillgång, solinstrålning, frisk blast och ingen konkurrens från ogräs.

2018 var ett år de flesta vill glömma. Många grödor gav betydligt under halv normalskörd, men de svenska betorna gav nästa 90 procent av normalskörd. Detta vidimerar en devis som någon klok person myntade för ett antal år sedan: "För många kommer sockerbetor att förbli en säker och lönsam gröda i en smart grödmix för bästa gårdsnetto."

Text och foto:
Anders Lindkvist
Almhög Agro

Betorna grävs upp. Upptagning på gammaldags sätt med betgrep. Det som en person då klarade på en hel kampanj fixar nu dagens självgående upptagare på 45 minuter!

Betorna vägs. Vägning och i väg med siffrorna till Nordic Sugar som lägger in dem i sina datorprogram.

Sveriges nya leverantör

MAPPP

Markkartering

Helhetslösning för markkartering

Mobilanpassat verktyg

Kartor, gödslingsråd N, P, K och kalk

Styrfiler till kalk, P och K

Fristående och oberoende

Nyhet hösten 2025

VarioMAPP

Nytt precisionsodlingskoncept

ör av markkartering

Nu med nästa generations växtodlingsprogram

Mobilanpassat verktyg

Växtodlingsplan och sprutjournal

Markkartering är grunden i verktyget

Smarta beslutsunderlag för gödsling

Styrfiler till kalk, P, K och kväve

Fristående och oberoende

Följ oss på sociala medier
Mapp_markkartering

Besök gärna vår hemsida
www.mapp.se
Kontakta oss **info@mapp.se**

Internationella möten under sommaren

CIBE:s 47:e kongress anordnades i mitten av juni i Rotterdam. På plats för att representera Betodlarna fanns Ida Lindell och Ola Johansson. Kongressen bjöd på intressanta inslag om bland annat hållbar konkurrenskraft för europeisk betodling, jordbruks- och handelspolitik. Det nederländska betodlarkooperativet, Royal Cosun, bjöd in till studiebesök på deras imponerande innovationscenter och till en av de inspirationsgårdar de driver. Mycket intressanta utblickar och värdefullt nätverk som svenska betodlare har stor nytta av.

Världsorganisationen WABCG samlades också under juni månad för kongress. Mötet hölls i Cairns, Australien. Betodlarna fanns inte på plats på mötet, men under förhandlingarna valdes Betodlarnas Lars Bäckstedt in i styrelsen för WABCG och beslut togs om att Sverige och Betodlarna står som värd för nästa års möte.

Har du något intressant att dela med tidningens läsare i form av en krönika? Hör då av dig till ida.lindell@betodlarna.se för mer information.

Louise Andersson är styrelseledamot i Betodlarna och driver lantbruk med maken Christian.

"Krönikan" kommer vara ett återkommande inslag i Betodlaren där aktuella ämnen lyfts fram ur ett personligt perspektiv.

Krönikan

Om laget före jaget

"Föreningar spelar fortfarande en central roll i det svenska samhället"

Hur bygger man en förening, varför behövs den och vem ser till att den överlever och utvecklas utifrån tidens behov?

Föreningskulturen i Sverige har sina rötter i 1800-talets folk rörelser, och fortfarande spelar föreningar en central roll i det svenska samhället. Som boende på landsbygden är vi ofta engagerade i många olika föreningar, som vägföreningar, idälsföreningar, idrottsföreningar, vattenföreningar etc. Föreningar som får landsbygden att både leva och fungera är efter år.

I vår egen bransch har vi sedan lång tid tillbaka en bred palett av intresseföreningar för utveckling av landsbygden och lantbruket. Gemensamma intressen och demokratiskt beslutsfattande är kärnordet för föreningen, men även medlemmarnas engagemang är en viktig grund för föreningens existens.

Betodlarsföreningen är inget undantag, utan en förening som uppkommit utifrån ett behov av att samordna odlarnas intressen, skapa en starkare röst och bidra till odlings utveckling i landet. Detta har också varit ett framtidskoncept och vi har en lång och framgångsrik betodlarshistoria bakom oss, där vi tillsammans med andra intressenter samarbetat för odlings utveckling.

Det har naturligtvis inte varit en spikrak resa framåt och uppåt, utan precis som att vi just nu ser utmaningar, så har det också funnits stötestenar under resans gång. Många av våra företrädare har tagit beslut som just då och då säkert känns tuffa eller vemodiga, men som trots allt tagit oss dit vi är idag. Idag påverkar vår bransch inte heller endast

av våra egna inhemska beslut, utan vi är starkt påverkade av en världsmarknad med många tunga aktörer, både på marknadsdelen och inte minst på den politiska arenan.

Med detta som bakgrund kan vår egen förening, Svenska Betodlarna, kännas som en liten och obetydlig aktör. Men vi kan också vända på mynten och säga att det är kanske just vår förening behövs som alla mest! En förening med en aktiv och målriktad styrelse och en likaledes aktiv och målriktad medlemskår – och med samma mål.

Sedan många år är jag själv involverad i en fotbollsförening. Jag vet att det finns både spelare och förlärdar som bidrar mycket för att skapa en gemensam känsla i sin förening. Det är de som är med och bygger upp kulturen och klubbmärket.

Det finns också de som ser föreningen som en trappa för sin egen utveckling, ett steg på vägen för att sedan dra vidare till större, individuella framgångar. Man måste applådera ambitioner och drivkraft. Men inte när det sker på någon annans bekostnad. För när jaget är större än laget, så har man kanske ingen roll i det laget. Man kan bidra kortstarkt till enstaka mål och vinster, men i det långa loppet urholkar man både laget och föreningen.

Det samma gäller vi jobbar med. För oss i Betodlarna är föreningen till för att utveckla odlingen, för att gemensamt dra lasset framåt och putta kurvan uppåt, och för att vara en stark kraft som är med och skapar våra villkor och föresattningar. Men vi behöver värna om kulturen och förståelsen byggs den – den förening vi är med i oss själva om våra egna intentioner, förening och medlemskapet för mig!

Jag tror på en stark sats driver vår svenska sockerbetsodling framåt, och jag hoppas att vi som är här nu och ska odla kan göra detta lika framgångsrikt i framtiden som kloka medlemmar gjort under hundra år innan oss. Eller som AI beskrev det för mig: *ingenkulturen är och förblir en kärnsten i det svenska samhället, en plats där människor kommer samman och skapar något större än sig själva."*

"Jag tror på en stark gemensam kraft som på olika sätt driver vår svenska sockerbetsodling framåt."

"Krönikan" kommer vara ett återkommande inslag i Betodlaren där aktuella ämnen lyfts fram ur ett personligt perspektiv. Har du något intressant att dela med tidningens läsare i form av en krönika är du välkommen höra av dig till ida.lindell@betodlarna.se för mer information.

Läs gärna Louise Anderssons krönika som publicerades i nr 2-25, s 24-25

Kickstarta betan med BESAL

Tillsats av natrium ger större sockerskörd och motverkar betans känslighet för eventuell kaliumbrist. Besal är en naturlig källa till natrium och tillgodoser effektivt betans behov av natrium.

Besal är tillåten att använda i KRAV-certifierad produktion och ekologisk produktion enligt Rådets förordning (nr) 834/2007 samt Kommissionens förordning (EG) nr 889/2008).

SALINITY

EXPERTS IN SALT SINCE 1830

SALINITY AB
info@salinity.com
www.salinity.se

Vi älskar salt. Det har vi gjort i nästan 200 år. Vi förädlar våra produkter i Sverige, med samma salta passion nu som då. Vi förser marknader världen över inom alltifrån livsmedel och lantbruk till väg och industri.

Upp som en sol, ner som en pannkaka

Historien upprepar sig tyvärr, och de höga prisnivåerna efter pandemin ledde till en alldeles för stor sockerproduktion inom hela EU. Europas produktion av vitt socker ökade bara under förra kampanjen med 6,5 procent. Det kan låta som mindre förändringar men tillsammans med en försiktig efterfrågan får det stora effekter på marknaden när vi går från underskott till en överskottssituation.

Bakgrunden var högt prisläge under år 2023 som resulterade i att många sockerproducenter ökade sin odling inför 2024, när man i stället borde minskat kontrakteringen, eftersom priserna redan då börjat vända neråt. Hälften av ökningen kan tillskrivas Tyskland, men även Polen och Frankrike föll för frestelsen, och producerade

alldeles för mycket socker under förra höstens kampanj. När dessa tre stora sockerproducenterna agerar så får det alltid stora effekter på EU:s volymer.

Låga världsmarknadspriser
Med en ökad produktion tvingas nu producenter på grund av platsbrist helt enkelt skippa ut delar av överskottet på världsmarknaden. Med de lägsta världsmarknadspriserna på många år blir detta tyvärr en kostsam lösning. Så exporten begränsas till det absolut nödvändigaste och EU:s lager förväntas därför bara minska marginellt. Den sista och enda korrekta lösningen alla producenter nu hoppas på är ännu lägre volymer i kontraktering inför år 2026.

Sverige tog ett stort ansvar i reduktionen av areal redan inför årets kampanj, medan de stora europeiska drakarna som

Tyskland, Polen och Frankrike tyvärr var mer modesta med en arealminskning på endast 5–7 procent inför året odling.

Neddragning ett faktum

Årets skörd ser likt spannmålen bra ut och årets kampanj inom EU förväntas landa något över 5-årsgenomsnittet. Produktionen av vitsocker blir därför i linje med 5 årssnittet eller drygt 15 miljoner ton.

I en geopolitisk orolig värld och en konjunktur som vägrar ta fart påverkas även konsumtionen negativt. Därför borde produktionen minskat betydligt mer. De europeiska sockerproducenterna måste nu en gång för alla lära sig att parera dessa marknadssvängningar snabbare. Man är hela tiden ett år efter, vilket ger stora slag i priserna.

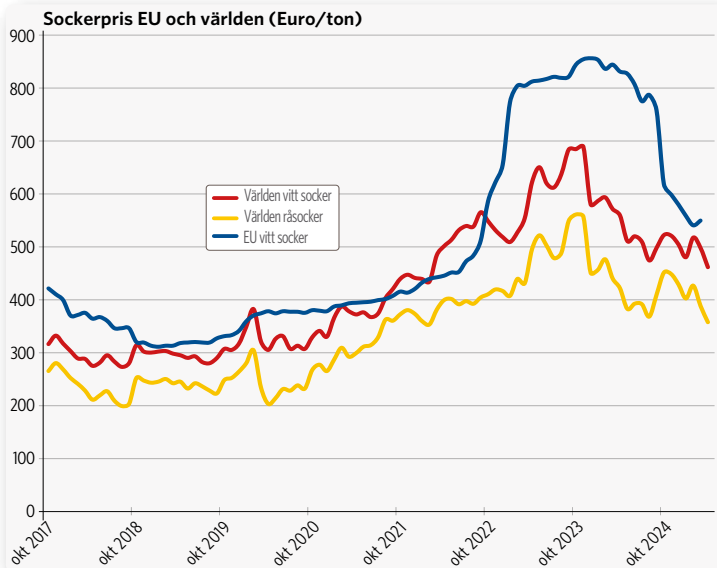
Följaktligen krävs nya krafttag för att få ordning på de sto-

ra lager vi fortfarande har av socker. Därför ser vi nu nya neddragningar i stundade kontrakteringen inför 2026, inte bara i Sverige utan i hela EU. Tråkigt – men nödvändigt.

Ljus i tunneln

Men vad händer då framgent, allt nattsvart? Naturligtvis inte! Den allmänna konsumtionstrenden är just nu nedåtgående på grund av konjunkturläget men vi vet samtidigt att saker och ting alltid vänder, mycket naturligtvis drivet av lägre prisnivåer. Lägre priser kan på sikt även driva återhämtning inom industriell användning av socker som minskade kraftigt under de höga sockerpriserna.

Även om Europa är en mer mogen ekonomi så förväntas världens konsumtion av jordbruksprodukter att öka rejält med hela 13 procent de kommande tio åren jämfört med

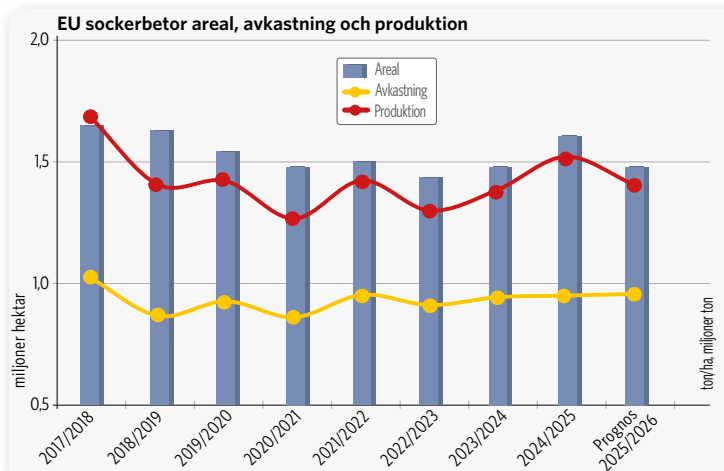
Kraftig prisnedgång. En stor överproduktion senaste åren har lett till den kraftiga nedgången av EU:s sockerpriser från rekordnivåerna 2022/2023. Vi är heller inte hjälpta av en pressad världsmarknad utanför EU. **Källa:** DG Agriculture and Rural Development, based on MS notifications; LIFFE, BCE.

idag. I stort sett väntas hela ökningen dock ske i världens låg- och medelinkomstländer, såsom Indien och Sydostasien där både befolkning och välstånd ökar, något som också är positivt för efterfrågan på socker.

Sverige redo

Så med en konkurrenskraftig betodling inom EU kan vi förhoppningsvis ta en del av den kakan. Zoomar vi sedan in på den svenska betodlingen så har vi de senaste åren flyttat fram våra positioner på sockerkartan ordentligt genom arbetet med NBR som resulterat i högre skördar och konkurrenskraft. Vi är dessutom mindre påverkade av nya klimateffekter och har ett av Europas mest välinvesterade sockerbruk med en väl utvecklad logistik och flexibilitet i förpackningar.

Så vi är definitivt redo för framtiden och även om det känns lite mörkt just nu så kommer solen alltid tillbaka.

Stora överskott. Höga sockerpriser gjorde att EU:s totala sockerbetsareal ökade till samma osunda nivåer (> 1,5 miljoner hektar) som efter avregleringen. Historien upprepar sig med stora överskott. Trots att EU:s areal nu prognostiserats att minska med 8-9 procent så förväntas årets areal ändå ligga kvar i linje med 5-årsgenomsnittet (1,47 miljoner hektar). Så en större reduktion behövs därför inför 2026 års odling. **Källa:** DG Agriculture and Rural Development, based on Eurostat.

Jacob Bennet

"USA hade en ganska bra vår för betsådd.

Sådden avslutades före 5-årsgenomsnittet, men motsvarar ungefär 10-årsgenomsnittet för sådatum. Bra markfukt i alla odlingsregioner har lagt grunden för en bra skörd.

Betåret i Red River Valley fick en liknande start; vi ställdes dock inför många utmaningar strax efter sådd. Större areal än normalt behövde sås om på grund av ojämna bestånd. Våren i Red River Valley började torrt, därefter fick vi välbehövligt regn. Men nästan omedelbart efter regnet steg temperaturen till 38 °C i 4–5 dagar i rad i maj. Detta i kombination med kraftiga vindar ledde till problem med skorpbildning på fält som inte hade kommit upp ännu och skador på de som hade kommit upp. När jag skriver detta är vi ändå mycket optimistiska kring årets betor. Ett gammalt talesätt är att om "raderna täcks senast den 4 juli kommer skörden bli bra" – och de flesta raderna är i skrivande stund täckta.

Politik är något som är aktuellt för varje betodlare. President Trump har uppmuntrat det amerikanska representanthuset och senaten att anta "Big Beautiful Bill", en massiv lagstiftning fylld med Trumps prioriteringar. Inom lagförslaget finns det en del riktigt bra saker för jordbrukare – framför allt en förbättring av "Farm Safety Net". Det amerikanska jordbruksskyddsnätet är en kombination av stödmekanismer som träder i kraft när priserna faller till en punkt där det inte längre är ekonomiskt lönsamt att odla en gröda. Eftersom odlare runt om i världen har sett priserna falla medan insatskostnaderna för-

Varje månad ger WABCG, Worlds association of Beet and Cane growers, ut ett nyhetsbrev med rapporter från olika delar av världen. Nyhetsbreven publiceras på vår hemsida betodlarna.se. Skanna QR koden nedan för att läsa dem i sin helhet.

Nedan gör vi ett nedslag i USA, signerat David Thomson, Red River Valley Sugarbeet Growers Association, saxat från Världen runt juli 2025.

blir höga, är det nuvarande jordbruksskyddsnätet inte längre tillräckligt för att hjälpa jordbrukare när marknaderna rasar, vilket de har gjort nyligen. Nästan alla jordbrukargrupper har stöttat förbättringen av jordbruksskyddsnätet som en del av "Big Beautiful Bill". Det är dock inte utan kontroverser eftersom jordbruksskyddsnätet traditionellt tas upp inom det vi kallar "Farm Bill", som vanligtvis hanteras över partigränserna. Jordbrukare inser behovet av att arbeta med landsbygdsfrågor, både republikaner och demokrater – eftersom jordbruk inte är en enpartifråga. Alla behöver få mat och kläder.

När jag skriver detta den 30 juni röstar senaten om sin version av lagförslaget, som innehåller smärre ändringar jämfört med den redan antagna versionen i representanthuset. Om senaten godkänner det med ändringar måste representanthuset besluta om huruvida det ska samtycka. President Trump har satt som mål att underteckna hela paketet senast den 4 juli, men klockan tickar. Medan råvarupriserna (inklusive socker) verkar vara i fritt fall är jordbrukare över hela USA fortfarande optimistiska. Marknader, politik, konsumenttrender, väder och insatskostnader ligger allt utanför vår kontroll – men vi kan kontrollera vår inställning och förbli positiva."

David Thomson
Red River Valley Sugar beet
Growers Association

Översättning: Ida Lindell

Läs hela nyhetsbrevet från WABCG här

EDENHALL

ROPA

NYHET!

TIGER 6s

PANTHER 2s

ROPA Tiger 6s & Panther 2s -
Originalen bland maskiner, nu även med Oppel hjul som tillval
ROPA Maus 6 -
En suverän arbetsplats i den nya större panoramahytten

MAUS 6

**EDENHALL MEK.
VERKSTAD AB**

253 41 Vallåkra Tel: 042-32 40 50
www.edenhall.se

Contact:

ROBERT WILHELMSSON
Mobile: +46 70 655 60 58
robert@edenhall.se

MARKUS PRATELLI
Mobile: +46 79 300 80 10
markus.pratelli@ropa-maschinenbau.de

TA KONTROLL ÖVER FÄLTET MED AG LEADER GO-SERIEN

Pekskärmar för framtidens precisionslantbruk

Ag Leader®

Maximera din effektivitet. Minska kostnader. Jobba smartare.

Realtidsdata direkt i hytten

Supersnabb bearbetning

Högupplösta skärmar

ISOBUS-kompatibilitet

David Sigrén
Office +46 (42) 25 34 07
Mobile +46 (70) 331 68 70
Email david.sigren@frenna.se

Ogräsbehandling med hög precision

AI-styrd punktspruta som minskar behovet av växtskyddsmedel med upp till 95 procent, jämfört med konventionella sprutmetoder. Tolv kameror reglerar munstyckena som sprutar med exakt precision på varje ogräsplanta och ser till att huvudgrödan skonas. Minskar vindavdriften med 95 procent, enligt mätningar hos forskningsinstitutet JKI i Tyskland. Kort återbetalningstid i ett stort antal grödor.

Ogräs och grödor

Namn: Axel Johnsson**DEL 15****Ålder:** 36 år**Utbildning:** Grundkurs Svalöf**Bor:** Fjelie, Bjärröd**Drivit lantbruk sedan:** 2023**Familj:** Sambo med Johanna, barnen Ella 6 år och Otto 1 år**Verksamhet:** Växtodling, Farmartjänst**Grödor:** Vete, korn, raps, sockerbetor**Uppdrag i Betodlarna:** Medlem i Betodlarrådet sedan våren 2025

”Att odl

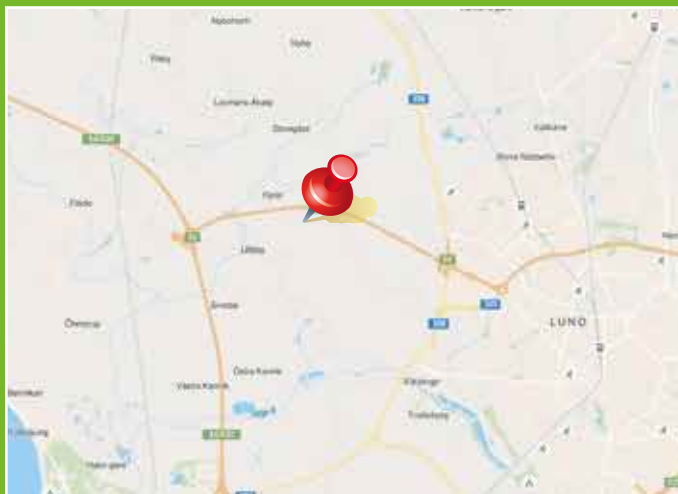
Betor har varit en del av uppväxten. Minnen från att åka med pappa vid betupptagning, gräva gropar i betbunken, åka med till ”Bruket” och känna doften när man närmar sig Örtofta. Få grödor bjuder på så många minnen som sockerbetorna och så även i vuxen ålder.

Jag kan också minnas tillbaka och reflektera över hur mycket som har förändrats över tiden som gått. Allt från upptagning, större skördar och ändrade regler gällande leveranser.

Uppväxt med lantbruk

Att man skulle jobba med lantbruk och växtodling har genom åren känts mer eller mindre givet. Genom alla år har jag varit med i och vid sidan av allt arbete på gården. På så vis har jag snappat upp ett och annat som jag kanske inte uppskattat förrän i vuxen ålder. En känsla och intresse för jorden och geologi växte fram under uppväxten och fick ytterligare kött på benen när jag gick 40 veckors grundkurs på Svalöfs Lantbruksskola 08/09.

Jag har alltid försökt att ha andra intressen vid sidan om lantbruket. Som jag ser det så hör allt ihop som ett stort pussel. Främst har jag intresserat mig för naturvetenskapliga ämnen som fysik, kemi, biologi och geologi. Varför saker är som de är och hur de har blivit

I artikelserien ”Vi lär känna Betodlarrådet” bekantar vi oss med Betodlarrådets medlemmar, en i taget.

Betodlarrådets syfte är att, vid behov, stötta styrelsen, öka bredden i styrelsens arbete och att vara en viktig länk mellan betodlarna och styrelsen.

Betodlarrådet består av tolv medlemmar som väljs in av medlemmarna på föreningsstämman.

Kontaktuppgifter till Betodlarrådet: www.betodlarna.se/kontakta-oss.

Tidigare artiklar:

- Del 1: Johan Knutsson, nr 1-22
- Del 2: Freddy Bengtsson, nr 2-22
- Del 3: Johan Hoolmé, nr 3-22
- Del 4: Christian Andersson, nr 4-22
- Del 5: Sten Segerslätt, nr 1-23
- Del 6: Johan Yngwe, nr 2-23
- Del 7: Jonas Håkansson, nr 3-23
- Del 8: Filip Nilsson, nr 4-23
- Del 9: Martin Pålsson, nr 1-24
- Del 10: Anders Andersson, nr 2-24
- Del 11: Christian Nilsson, nr 3-24
- Del 12: Johan Wadborg, nr 4-24
- Del 13: Linn Nilsson, nr 1-25
- Del 14: Tommy Ingvarsson, nr 2-25

a betor känns självklart

God skörd? Årets betor är enbart Conviso One och jag är väldigt spänd på att se vad de kan leverera. Men nu, i slutet av augusti, ser det i alla fall ut att kunna bli en god skörd.

så väcker ständigt mitt intresse. Något som jag känner lätt kan appliceras inom lantbruket och växtodling där man kan förena teori med praktik.

Vädret är bossen

När jag skriver detta är det färdigtröskat för säsongen och höstrapsen är i backen. Efter några dagar in i skörden kändes det som att vädret aldrig skulle ge oss en lucka att köra på i den takt man önskar. Nu efteråt så känns det som att vi blev klara ganska tidigt och utan några större bekymmer. Alltid lätt att vara efterklok.

Att leva och arbeta med vädret som chef är något som man

har växt upp med. Sett ens föräldrar göra och förhoppningsvis med ett visst lugn. För andra som inte växt upp på det viset är det onekligen svårt att förstå hur det är att arbeta efter sådana förhållanden.

Tidig betsådd

Att odla sockerbetor känns som en självklarhet och det har alltid haft sin plats på gården. Det är inte alltid så lätt, dock. Det finns mycket som kan gå snett genom hela kedjan och alla detaljer som leder fram till ett lyckat resultat.

Årets betsådd var, som många andra år, kantad av utmaningar rent vädermässigt.

Vi kom i gång förhållandevis tidigt med fina förhållanden på markerna. Själv har jag alltid känt en viss försiktighet vid en alltför tidig sådd. Det kan kosta mer än vad det smakar kan man säga. Följs sådden av kallt och regnigt väder kan man räkna ut för skorpa, möss och fröstockar.

God skörd i sikte

I år var det de först satta betorna som fick regn på sig redan de första dagarna efter sådd och efter det blev det torrt, väldigt torrt. De frön som inte fick vatten hade svårt att tända och på en del fält fanns det områden som såg tomma ut. Efter lång

väntan kom det efterlängtnade regnet och denna gång betydligt mer än vad meteorologerna lovat för ovanlighetens skull. Detta räddade de tomma områden och bestånden såg väldigt trevliga ut. Nu, i slutet av augusti, ser det ut att kunna bli en god skörd.

Enbart Conviso

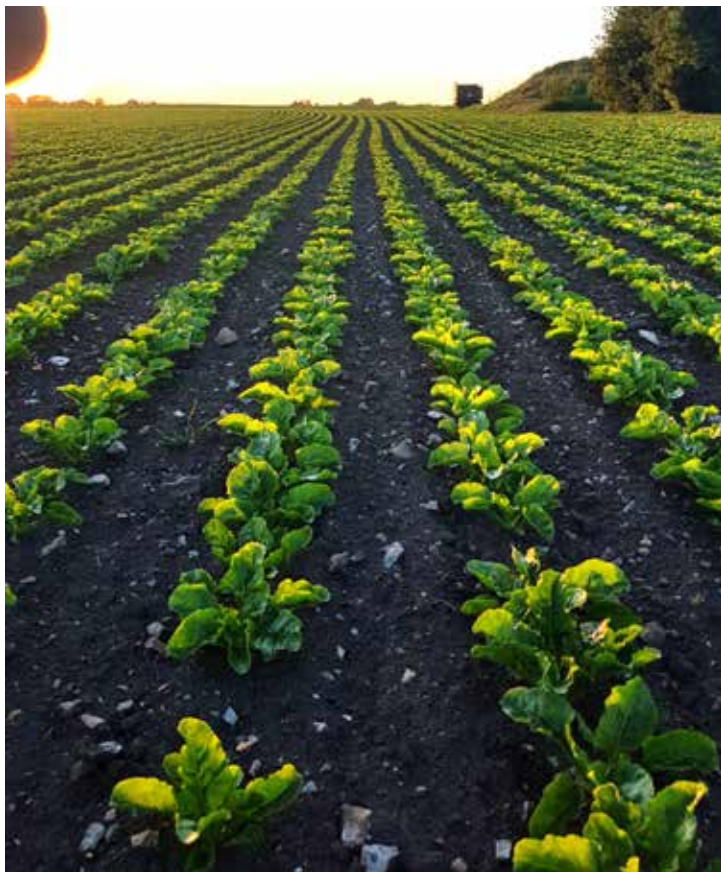
Årets betor är mina första som egen företagare och det är 100 procent Conviso One som gäller. Dock har jag erfarenhet av Conviso från betåret 2019 då jag, i samarbetet med mina två bröder, odlade cirka 30 hektar Conviso på ett fält som på vissa delar präglats av stora mängder vildbetor. Resultatet blev bra och vildbetorna som tidigare bredde ut sig verkade vara ett minne blott.

I förädlingen fanns det vid den tiden dock en del att göra. Att sorterna som fanns då hade sämre potentiell rotskörd säger sig självt. Rotformen var något spretigare än önskat och bladrosetten var väldigt bred vilket resulterade i hård nackning som kostade skörd. Det återstår att se vad årets betor kan leverera.

Betarealen

Tiden närmar sig att teckna kontrakt för betåret 2026. Betodlingen och vi betodlare befinner oss mitt i en turbulent tid med mycket tyckande och tänkande om den situation som råder.

Många uttrycker sitt missnöje med framför allt fördelningen av betareal. Odlare och maskinstationer som satsat i

Vädermässiga utmaningar. Regnet räddade till slut de tomma områden som uppstått på grund av torkan och bestånden såg därefter väldigt trevliga ut.

både mark och maskinpark har blivit av med stora arealer att köra på och känner sig svikna. I det hela uppfattar man också en slags osämja bland odlare/grannar. Att en del odlare tar för sig på andras bekostnad är något som man hör här och där. Orättvisan känns stor för en del medan andra verkar helnöjda med sin tilldelade areal.

Viktigt att bidra

Att ha blivit invald i Betodlarrådet känns kul men också viktigt och jag hoppas att kunna bidra med min del i det hela. För mig är det betydelsefullt att

man sköter sina åtaganden och att man inte medvetet trampar över andra för egen vinning. Om man tycker att saker inte sköts på rätt sätt ska man också få lov att uttrycka sig angående detta och känna att man får ett vettigt bemötande och svar på tal.

Orättvisan är svår att göra något åt och känslorna runt odlingen kommer att kvarstå under en tid. Min förhoppning är att vi kan ta oss igenom detta och jag vill tro att vi kan stå mer enade som betodlare i framtiden. En sak som jag tror är viktig för en hållbar betodling.

RADRENSNING JORDBEARBETNING OCH SÅDD

Solitair DT

NYHET

Rubin 10 TF

EC-WEEDER

LEMKEN lantbruksmaskiner är utmärkande inte bara för att färgen är blå, utan framförallt på grund av hög kvalitet, mångsidighet och modern design. Mer än 1800 anställda arbetar kontinuerligt med att utveckla optimala lösningar, som uppfyller de behov som ger svenska lantbrukare konkurrenskraft i framtiden.

- Plogar och andra maskiner för stubbkultivering och såbäddsberedning med optimal jordbearbetning.
- Mekanisk eller pneumatisk såmaskinsteknik, för en optimal fältgroning, ger jämn uppkomst i ett brett spektrum av grödor.
- Steketee radrensare med kamerastyrning och fingerrensare just för dina behov i sockerbetsfälten samt till alla andra radsådda grödor.

Kontakta din LEMKEN återförsäljare

LEMKEN agent: Mats Jönsson

Mobil: 070 655 01 10, Mail: m.jonsson@lemken.com

www.lemken.com

Följ **LEMKENSVERIGE**

på Instagram

och Facebook

AT Fordonsservice AB
Fridhems Maskin & Smide

Tel: 042-33 50 22
Tel: 0417-102 00

 LEMKEN THE AGROVISION COMPANY

Mot renkavle – på Dansk Markdemo

Väderstad Carrier. Med tre rader tallrikar på Väderstad Carrier ökar möjligheten för en grund bearbetning där all jord rörs och alla fröer gror. Den treaxlade Carrieren kan ha alla tallrikar som i dag är möjliga till Carrier, men den finns inte med Crossboard.

Renkavle är inget bekymmer i själva betodlingen men kan vara det i den totala växtföljden på gården. När det kommer maskiner med fokus på jordbearbetning där bekämpning av renkavle är i fokus är detta intressant. Väderstar visade en ny maskin på Dansk Markdemo i slutet av juni.

Svenska Väderstad hade sin monter precis vid entrén och hade nyheter att visa upp. Man tar nu nästa steg inom ul-

tralätt jordbearbetning och visade en ny version av tallrikskultivatoren Carrier 925, utrustad med de unika CrossCutter tallrikarna monterade på tre axlar.

Carrier 925 i ny version

Denna maskin blir ett viktigt steg för mekanisk ogräsbekämpning av resistent ogräsarter.

– Den nya versionen av Carrier 925 innebär att vi kan gå från två diskaxlar med ett skivavstånd på 12,5 centimeter

till tre diskaxlar med endast 8,3 centimeter. Maskinen är konstruerad för ultralätt jordbearbetning med Väderstad CrossCutter Disc, säger Asger Jørgensen, försäljningschef för Väderstad i Danmark.

Den tredje raden CrossCutter tallrikar på Carrier minskar skivavståndet till 8,3 centimeter. Det innebär att jordbearbetningsintensiteten, skapandet av fint mull och inblandningen av rester från tidigare grödor i den översta jorddelen ökar drastiskt. Eftersom

bearbetningen endast sker i de översta centimetrarna leder det till ökad uppkomst av ogräs och spridda frön, som lantbrukaren sedan kan ta bort med ytterligare en körning.

Bekämpar resistent ogräs

Fältförsök visar att de tre axlarna med CrossCutter tallrikar kan skapa en bättre falsk såbädd, vilket sätter i gång groning av ogräs och spridda frön efter tröskning. Dessutom klarar den fullständiga genomskärningen och blandningsintensiteten att bryta upp den falska såbädden vid en andra överfart, vilket säkrar markhygien inför etablering av nästa gröda.

Med en ökad förekomst av resistent ogräs som exempelvis renkavle, samtidigt som lantbrukarnas verktyg för att bekämpa ogräset blir färre, finns ett behov av fler mekaniska ogräsbekämpningslösningar.

– Väderstad uppfann konceptet ultralätt jordbearbetning år 2017. År 2025 tar vi nästa steg och lägger till ännu mer intensitet för full bearbetning i mullager. Denna maskin blir ett viktigt redskap för att bekämpa resistent ogräs som till exempel renkavle, säger Asger Jørgensen.

Den nya versionen av Carrier med tre axlar introduceras initialt på den 9,25 meter breda Väderstad Carrier 925.

Mer på programmet

Fler modeller planeras för senare lansering. Beroende på jordförhållandena kan maskinen utrustas med anting-

Fronttank Brdr Toft. Fronttanken är Brdr Tofts egen konstruktion men plasttankarna gjuts och köps från en spansk leverantör. Brdr Toft är verksamma i Sverige och Danmark och har på kort tid sålt 150 fronttankar.

en 450 millimeter CrossCutter Disc eller 450 millimeter CrossCutter Disc Aggressive. Den treaxlade Carrieren kan även utrustas med vanliga tallrikar, dock går det inte i dagsläget att få crossboard på denna maskin.

Den nya versionen av Carrier 925, med tre CrossCutter diskaxlar, hade premiär på Dansk Markdemo och efterföljande visningar följer.

En annan nyhet från Väderstad på Dansk Markdemo är en ny version av Seed Hawk.

Även nytt inom växtskydd

Danska Brdr Toft är verksamma i såväl Sverige som i Danmark. På Dansk Markdemo visade de upp en ny fronttank som är deras egen konstruktion. Den har två tankar på 700 respektive 1 200 liter och även en spoltank på 250 liter. Längst fram sitter en färskvattentank på 25 liter för att tvätta händer-

na. Tanken är en smart lösning för den som vill applicera flytande gödsel vid sådd.

Brdr Toft hade även med sig en växtskyddsspruta från nederländska CHD med pulserande munstycken och 25 centimeter mellan munstyckena samt sektionsskontroll ner till enskilda munstycken. Med den föreslades punktsprutning ner till ytor om 25x25 centimeter.

Tjeckiska Farmet visade upp en ny fronttank på mässan. Den heter Falcon FH och finns i två versioner. Med delad tank för exempelvis utsäde respektive gödsel rymmer den totalt 2 200 liter. Med endast ett fack och ett utmatningssystem rymmer den 1 600 liter. Farmet är även representerade i Sverige via Carli Agri.

Text och foto
Anders Nilén

Såmaskinskombination för proffs

FOTO: LEMKEN

Utrustning som främre däckvålrulle, spårutjämningskivor eller traktorrhjulsutjämnare möjliggör anpassning till olika fältförhållanden.

Solitair PT såmaskin. Med den nya Solitair PT levererar Lemken en framtidsorienterad såmaskin som imponerar med sin intelligenta teknik, stora flexibilitet och utmärkta resultat, en verklig tillgång för växtodlare och entreprenörer som inte kompromissar vid sådd.

Med den nya Solitair PT presenterar tyska Lemken en kraftfull och praktisk såmaskinskombination med rotorkultivator, som sätter en ny standard för sådd.

Maskinen är utvecklad för lantbrukare och entreprenörer som vill arbeta ekonomiskt och effektivt i en mängd olika jordförhållanden, och imponerar med sin precision, komfort och förmåga att förbereda en perfekt såbädd.

Styrkan hos Solitair PT

En bra såbädd är avgörande för jämn uppkomst i fält och här visar Solitair PT sin verkliga styrka. Den integrerade Zirkon-rotorkultivatoren är utrustad med fyra rotor per meter arbetsbredd. Tack vare den särskilda knivplaceringen och den hydrauliska djupinställningen, som är standard, säkerställs en jämn bearbetning och kontinu-

erligt jordflöde under alla förhållanden.

Arbetsdjup, rotorns hastighet och körhastighet kan alla justeras individuellt. Det gör det möjligt att arbeta snabbt och ytligt eller djupt och intensivt, beroende på jordtyp och bearbetningsmetod. Jämningsbalcken kan justeras hydrauliskt eller mekaniskt, vilket bidrar till konsekvent hög kvalitet i arbetet.

Stora tankar i plåt

Solitair PT är byggd för prestanda och effektivitet, och är därför utrustad med stora tankar i plåt. Det finns två alternativ; en enkel tank på 4 400 liter eller en dubbel tank på 5 100 liter med fördelning 40/60. Tack vare korrosionsbeständiga komponenter och en integrerad omrörare arbetar det modulära doseringssystemet alltid tillförlitligt, även vid användning av olika frötyper eller gödselmedel.

Såenheten

Det viktiga med Solitair PT är såenheten med parallellstyrda dubbelskivbillar, tillgänglig som OptiDisc M med upp till 45 kg billtryck eller OptiDisc H med upp till 70 kg billtryck. Billtrycket kan justeras mekaniskt eller hydrauliskt, oberoende av sådjupet, vilket är en stor fördel vid växlande jordförhållanden och stora arbets- hastigheter.

Såplaceringen kan förbättras ytterligare med en förgående trapezvält, som säkerställer optimal kontakt mellan frö och jord. Resultatet är perfekt uppkomst och snabb groning.

Solitair PT är designad för maximal användbarhet i vardagen. Den långa dragbommen möjliggör snäva svängar även med breda traktorer.

Anders Niléhn

Uppdaterad radrensare passar JD

Row-Master RN_Profi radrensare. Radavståndet kan ställas från 35 till 90 centimeter och maskinen har verktyg som passar perfekt i sockerbetor.

Tjeckiska Bednar har uppdaterat sin radrensare på några punkter. Individuell radkontroll, snabbare inställningsmöjligheter samt möjlighet att köra maskinen med John Deere AutoPath.

Maskinen heter Row-Master RN_Profi och finns i bredderna 4,8, 6,4 och 9,6 meter. Maski-

Kamerastyrning. Lantbrukare som har John Deeres system AutoPath behöver inte köpa kameran för radhackans styrning.

nen har stor markfrigång, hela 90 centimeter från undersidan av ramen ner till verktygens spetsar och tallrikarnas undersida.

Pengar att spara

Den kan justeras från 35 till 90 centimeters radavstånd och med hydraulik styrs såväl aggregatens tryck mot marken som individuell lyft och sänkning efter GPS-styrningen. Varje enhet kan lyftas 45 centimeter.

Raderna följs med kamerastyrning med eftersom maskinen uppdaterats med ny programvara kan kameran uteslutas om maskinen körs med en John Deere med tekniken AutoPath. Det sparar pengar i investeringen. Maskinen krä-

ver tre dubbelverkande uttag på traktorn.

Många verktyg

Det finns en stor mängd verktyg att välja på och möjlighet att komma nära beträden vid hackning. Körs maskinen med kamerastyrning assisteras denna av två LED-lampor som tillåter körning i mörker.

Nyheter kommer att visas på Agritechnica år 2025 och finns tillgängliga till säsongen 2026. I dagsläget har Bednar dock inte någon representant i Sverige, men väl i Danmark.

Text och foto
Anders Nilén

HOLMER

"En lösning för framtidens huvudutmaningar"

Terra Dos 5

- Utvecklad & Förbättrad från Terra Dos T4
- MTU-motor med effekt på 652hk/480kW
- 2-axliga och 3-axliga varianter

- Längre plogben - kör grundare och plockar upp färre stenar
- Lång slaglängd - plogen lyfter över större stenar
- Varje rad individuellt ställbar
- Beprövad och välutvecklad
- Automatisk djupautomatik

Holmer Gebo AB
Hammarlövs byaväg 264-50
23194 Trelleborg

Thomas & Mikael Billing
Holmerlager@gmail.com
0702-26 74 18

A large red harrow, the Volmer Terra Felis 3 EVO, is shown in operation on a field. The harrow is pulling a large black container labeled 'VOLMER Agritec' and 'PLAINTY 3000'. The harrow is equipped with multiple rows of tines and is working on a field of dark soil. The background shows a line of trees under a clear sky.

NYHET!

Volmer

En komplett
lösning för
radmyllning
av sockerbetor

Terra Felis 3 EVO

- 381hk / 280kW Mercedesmotor
- Nytt hydrauliskt drivkoncept
- Största renskapaciteten på marknaden

KLÜNDER

**Vi representerar även Klünder –
ett täckningsredskap för TopTex**

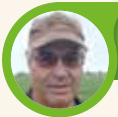
HOLMER

ODLARPAELEN

I odlarpanelen uttalar sig några av våra medlemmar i aktuella frågor.

Per-Erik Helgesson
Löderup

Erik Jansson
Vittskövle

Erik Hillerström
Munka Ljungby

Följer du resultaten från insekts- och bladsvampbevakningen som publiceras under säsongen i NS app och som också finns på sockerbetor.nu? Är den informationen bra som den är eller skulle du vilja att den såg annorlunda ut?

Ja det gör jag. Det är bra att det finns rutor i närheten av där jag har mina betor. Informationen är helt ok. Bladsvampsbekämpningen görs alltid, men jag tittar för att ha koll på när det är dags första gången.

Ja, jag kikar på den. Det är bra information men ibland undrar man över lite bakgrund i fälten som bevakas. Man får en indikation i appen och det kompletterar diskussioner med rådgivare och den egna kollen i fält.

Ja det gör vi, det är bra information. Sen är vi mycket ute i fältet, minst en runda i veckan. Det är ännu viktigare. Dessutom har vi rådgivare som stöttar som bollplank.

Hur nöjd är du med resultatet av årets ogräsbekämpning i sockerbetorna? Och då kommer några följdfrågor på det: Har du haft Conviso Smart eller "konventionella" sorter och har du dessutom kunnat radrensa fälten?

Skapligt nöjd. Jag har Convisobetor och det har kommit svinmolke som stuckit igenom. Jag har inte radrensat och tror inte det gjort någon skillnad på molken även om jag hade gjort det. Jag är försiktig med radrensning, när jag radrensade hade jag sten i hälften av proverna, det har jag inte längre.

Jag har Convisobetor och tycker ogräsbekämpning blivit rätt bra. Jag har inte radrensat och nu när jag ser facit tror jag att det var rätt beslut i år.

Vi har bara Convisobetor i år. Jag är inte så nöjd med ogräseffekterna, det har gått igenom svinmolke och det står en hel del våtarv kvar. Troligen resistent våtarv. Torkan har säkert ställt till det lite också. Vi behöver tänka till mer kring vad vi kompletterar Conviso-behandlingarna med och det är åter aktuellt att investera i en radhacka. Vi upplever också att Convisobetorna lider mer av torkan.

NBR lägger mycket kraft på områden tex växtnäring, sortval, lagring, skadegörare och kommunikation, men är det någon särskild fråga som du tycker behöver lyftas mer än vad den gör? Och i så fall gärna varför

Nej egentligen inte. Det mesta som drabbar oss har de koll på och de fångar upp det som är aktuellt.

Jag tycker det är bra grejer de lägger fokus på. Det är alltid intressant med nytänk och försök. Att inte bara testa det som redan finns utan även vara lite innovativt. Kan önska mer om bevakning till exempel när ska man vattna och hur ska man prioritera.

Det görs mycket bra saker. Önskar att man fortsätter titta på Convisokonseptet och hur vi ska kunna få det att hålla framöver. Betorna för oss är ett sätt att stävja gräsogräsen. Med Conviso-konseptet blir det en annan strategi som vi måste lära oss bättre.

Betodlaren introducerar "Odlarpanelen". Odlarpanelen hoppas vi ska bli ett återkommande inslag i vår tidning där några av våra medlemmar får uttala sig i aktuella frågor. Vill du vara en del av odlarpanelen i kommande nummer? Tveka inte, hör av dig till ida.lindell@betodlarna.se.

Skördetid

När vi nu kliver in i hösten 2025 är det med både erfarenheter i bagaget och nyfikenhet inför det som väntar. I detta nummer av Betodlaren har vi samlat berättelser, insikter och reflektioner från denna säsong som i vanlig ordning bjudit på både utmaningar och framsteg.

Vi börjar med ett besök i grannlandet och gör ett nedslag på Roedag 2025, där regnet visserligen satte käppar i hjulet för vissa demonstrationer, men där engagemanget och gemenskapen värmdes desto mer. Solen tittade fram lagom till lunch, och samtalen kring maskiner, gödning och nyttodjur flödade mellan de 350 odlarna, NBR och företagsrepresentanter.

Pop-up och vad är smart

Under årets Pop-up träffar har vi fått vandra tillsammans – bokstavligt talat – och diskutera allt från daggmaskar till robotteknik. Det har varit småskaliga träffar med stort innehåll, där Conviso Smart och Farmdroid väckt både frågor och framtidstro. Flera träffar återstår i skrivande stund,

hoppas ni haft chans att ta del av detta nya format!

I detta nummer delar Rikard Andersson med sig av sina tankar kring ogräsresistens – ett område vi behöver ta på största allvar, då det till stor del är en konsekvens av den herbicidstrategi vi använder. Artikeln är en påminnelse om att vi behöver vara vaksamma, även när problemen ännu bara skymtar i kanten.

Teknik, skörd och lagring

När det är dags att ta upp betorna är det detaljerna som gör skillnad. I artikeln "Att tänka på vid upptagning av betor" ger Joakim Ekelöf konkreta råd om hur du undviker spill, nackar rätt och kör med precision – för både bättre kvalitet och ekonomi. En del minns kanske hur NBR demonstrerade detta under Betans dag 2023.

Tekniken fortsätter att ta plats i odlingen, och i "Robotar för ökad skördepotential" av Joakim Ekelöf får vi följa försöken med tidig sådd och punktbehandling med Farmdroid. Det är ett spännande och lovande steg mot ett mer hållbart och effektivt odlingsystem.

Redan under 2024 började

NBR testa nya lagringsmaterial som framför allt ska stärka användarvänligheten även under svåra förhållanden.

I "Lager för framtiden" berättar Joakim Ekelöf om nya material och metoder som testas för att göra frostskyddet enklare och säkrare 2025. Polyfelt och Frosco-skum är två av lösningarna som kan komma att förändra lagringsarbetet i framtiden.

Övervakning ger säkerhet

NBR övervakar en rad skadegörare över och mellan år. I detta nummer sammanfattar Belén Cotes årets insektsövervakning. Trips, jordloppor och bladlöss har varit i fokus under 2025 – men också våra viktiga nyttodjur.

Balansen mellan bekämpning och biologisk mångfald är mer aktuell än någonsin.

Vi hoppas att du hittar både inspiration och praktisk nytta i detta nummer.

Lycka till med skörden!

Joakim Herrström
NBR Nordic Beet Research

Häng med på den uppskattade kursen
Med kunskap växer betan
Ny kursstart i mitten av oktober
Anmälan till Rikard på NBR, ra@nbrf.nu

NBR
Nordic Beet Research

Gulflammiga fält kan vara angrepp av betbladmögel

Om dina fält varit ovanligt gulflammiga nu i höst, så kan de ha varit angripna av algsvampen *Peronospora*.

I både Danmark och Sverige har det i år uppmärksamats förhållandevis många fält som är angripna av algsvampen betbladmögel, även kallad *Peronospora* efter sitt latinska namn. Inte att förväxla med betmjöldagg alltså. I Danmark sågs de första fallen redan i början av juni och i Sverige uppmärksammades de första fältinfektionerna någonting månader senare.

Välkänd men ovanlig

Betbladmögel är en välkänd skadegörare, även i Sverige, men som ändå är relativt ovanlig och mycket årsmånsberoende. Sjukdomen bildar långlivade vilsporer på samma vis som exempelvis *Aphanomyces* och kan därför finnas kvar i jorden under lång tid. Smittvägen är därför till största delen jordburen och angreppen kan starta tidigt på säsongen.

Det som gynnar utvecklingen är svala, 6–15 °C, och fuktiga

Betbladmögel. Kraftigt angripen planta i juli i år.

Gulflammiga blad. Här syns tydligt de gulaktiga bladen i den känsliga sorten till vänster i bild.

förhållanden. Det är därför inte den torra och tämligen varma augusti som orsakat angreppen, utan snarare svalare och fuktiga förhållanden under juni och juli.

Så ser den ut

På lite håll är gulfärgade blad typiska symptom och vid en närmare granskning är bladen i tillväxtpunkten påverkade. Om man tittar i fält nu i september syns ofta bruna och döda bladresten i mitten av bladrossetten.

De nya bladen som bildas är ofta lite ljusare och missformade. Ibland kan det synas ett gråaktigt mögelludd på de nybildade bladen nere i bladrossetten.

I mer enstaka betor kan det också gå ner en sekundär röta i nacken och vidare ner i betan. Ett mer omfattande angripet fält bör därför helst inte väljas som lagringsbetor.

Tydliga sortskillnader

Där är också uppenbart en stor skillnad i mottaglighet mellan olika sorter. Hittills har det i år hittats angrepp i främst Smart Alexa KWS, Morgan och Blans, men det kan alldeles säkert förekomma i fler sorter. Det finns inga effektiva behandlingsmöjligheter, vilket gäller både i Sverige och utomlands, förutom sortval.

Under hösten 2025 kommer NBR att etablera försök för att utvärdera sortskillnader i mottaglighet mot *Peronospora* och under 2026 redovisa dem i Betodlaren.

Rikard Andersson
NBR Nordic Beet Research

Joakim Herrström
NBR Nordic Beet Research

SMART IBERIA KWS

Högst avkastande CONVISO® SMART-sort!

+ 1 599 kr per ha*

- Möjliggör effektiv ogräsbekämpning
- Bra fältuppkomst
- Hög sockerhalt

NBR: 7 Conviso försök 2022–2024

*Jämfört med medeltalet av samtliga Convisosorter

www.kws.se

Välbesökt Roedag trots utmanande väder

Blött i fälten. Roedagen 2025 inleddes med tunga moln och mycket våta förhållanden på fälten efter kraftiga regn inför dagen.

Roedagen 2025 arrangerades den 11 juni vid Sofiehøj och bjöd, trots besvärliga förhållanden på grund av omfattande nederbörd, på ett starkt deltagande och ett engagerande program.

Evenemanget, som genomförs i samarbete mellan NBR, VKST och Nordic Sugar, samlade runt 350 deltagare och arrangörer.

Årets upplägg följde traditionen med förmiddags- och eftermiddagsspass, vilket gav

utrymme för värdefullt erfarenhetsutbyte och nätverkande i branschen.

Mattält nytt inslag

Ett nytt inslag var mattältet ute på fältet, där det serverades lunch. Solen bröt fram lagom till lunch och skapade en trivsam atmosfär.

Flera montrar och delar av maskinutställningen fanns placerade i direkt anslutning till tältet, och utställarna fick tillfälle att i detalj presentera utrustning och tekniska lösningar.

Blött i fältet

Den planerade radrensardemonstrationen fick dock ställas in på grund av de blöta förhållandena i fält.

Sent sådda sockerbetor avpassade för demonstrationen var annars redo att visa på potentialen med mekanisk ogräsbekämpning.

Istället fokuserade företagsrepresentanterna på att ge ingående presentationer av de utställda maskinerna och diskutera teknik- och produktval direkt med besökarna.

Den senaste tekniken

Även vid gödningsposterna stod såmaskiner med gödselplaceringsutrustning i centrum, och här delades kunskap och erfarenheter kring den senaste teknikutvecklingen.

De fackliga stationerna under rundturen i fältet tog avstamp i NBR:s aktuella försök med gödselmedel, växtskyddsmedel och biostimulanter samt innovativa metoder för att minska odlingens klimat- och miljöpåverkan.

Informativa tält

Fältvandringen kompletterades av informativa tält där besökarna kunde studera pedagogiska illustrationer kring nyttodjur och skadegörare – med särskild betoning på vikten av att känna igen och gynna nyttodjuren i betodlingen.

En minnesvärd dag

Roedagen avslutades i strålande sol och trots de inledande utmaningarna blev det en minnesvärd dag, där såväl fackkunskap som branschens starka gemenskap stod i fokus.

Förhoppningen är att årets upplaga inspirerar till fortsatt utveckling och samarbete i både dansk och svensk betodling.

Otto Nielsen
NBR Nordic Beet Research

Joakim Herrström
NBR Nordic Beet Research

Välkomnande. Joakim Herrström från NBR och Claus Nørgaard från Nordic Sugar hälsade deltagarna välkomna.

Biostimulanter. Andrius Hansen Kemezys från NBR berättar om försök med biostimulanter.

Gödslingsposterna kompletterades med såmaskiner utrustade för placering av gödsel. På grund av de mycket blöta förhållandena lyckades dock inte alla såmaskiner ta sig fram till denna station, som låg mitt ute på försöksfältet.

Bilder från Roedagen

Företagsrepresentanterna fick möjlighet att presentera sina produkter.

Den planerade demonstrationen av radrensaren fick tyvärr ställas in på grund av de blöta förhållandena.

Under rundturen i fältet passerade besökarna ett par tält där pedagogiska illustrationer visade olika nyttodjur och symptom på skadegörare.

Charlotte Hansen från VKST berättar om bekämpning av ogräs.

Bilder från Roedagen

Roedagen 2025 avslutades i strålende solsken, och förutom de djupaste spåren var det torrt och lättframkomligt för dem som valde att komma under eftermiddagen.

Pop-up i fält

Vandring i fält. En Pop-up fältvandring innebär självklart att det ska vandra i fält. Nyttan av vardagsmotion för kroppen ska inte underskattas, men snacket med

När detta nummer av Betodlaren är i din hand, så har vi förhoppningsvis haft ytterligare träffar på Sandby gård respektive Höghult nu i början av september. Återstår gör den sista fältvandringen för året, på Grelund den 1 oktober.

Nöjda & glada

Glädjande nog var det bra uppslutning från er sockerbetsodlare på träffarna i maj. Eftersom tanken är ett "fältvandringsoptäckt" där alla ska kunna

både höra, se och diskutera har det satts ett tak på ungefär 50 deltagare per träff. I Lilla Beddinge fylldes den kvoten relativt snabbt, men på Ädelholm fick ni cirka 40 som ville med plats. Förhoppningsvis kan alla, som så önskar, få plats på höstens träffar, men dra inte ut på anmälan när det blir aktuellt!

Ämnena att ventilera

Förutsättningarna och tiden för träffarna varierar och därmed också upplägget. På Ädel-

holm hade vi en hel del fältförsök att hålla oss till, kring allt från etablering med Farmdroid, växtnäring och ogräs. Vi började dock med en bokstavligt djupgående diskussion kring mellangrödor och dagmaskar som Åsa Olsson Nyström respektive Jens Blomquist höll i. Ett liknande upplägg kring mellangrödor och dagmaskar höll Åsa och Jens även i Lilla Beddinge.

Sådd och i Lilla Beddinge även mekanisk ogräsbekämp-

Vi har nu kommit en bra bit in i årets satsning från Nordic Sugar och NBR på regionala fältvandringar i sockerbetans tecken. Premiären var på Ädelholm den 20 maj, följt av Lilla Beddinge den 22 maj.

kollegor och därtill ämnesvis hjärngympa hör också dit.

ning kompletterat med band- och punktsprutning med en Farmdroid var annars också ett tema på båda träffarna.

På Ädelholm var det på försöksbasis, om än på hektarnivå, mer ett test av ett nytänkande kring odlingsystemet. Där hade exempelvis ett antal förberedande åtgärder kring bearbetning, insådd av skyddsgröda och myllning av växtnäring skett redan föregående höst. I Lilla Beddinge testades konceptet i ett mer konventionellt

tänk, men däremot skarpt på ett helt fält.

I båda fallen var betorna Conviso Smart, vilket särskilt i Lilla Beddinge var en av grundpelarna. Det tar ändå några dagar för en robot om sex rader att förflytta sig över ett fält, när hastigheten är begränsad till 700–800 meter i timmen. Då underlättar det om behandlingsfönstret är något större.

Mer på programmet
Växtnäringens fråga är i van-

lig ordning levande och Joakim Ekelöf höll i diskussionerna kring det på både Ädelholm och Lilla Beddinge. Nya gödselmedel är på gång från Yara och NBR har under senare år haft en aktiv roll i utprovandet av dessa.

Att insekterna tenderar att ta ett större fokus i sockerbetor är tydligt och Linda Ripa berättade om den insektsbevakning som Nordic Sugar, NBR och Jordbruksverket bedriver runt om i betodlingsområdet. Fjollåret bjöd på mycket betflugor och

En sammanbiten trupp väntar tålmodigt på att daggmaskarna ska närma sig markytan. En och annan dök där, till glada rop, faktiskt också upp i Lilla Beddinge.

Trots av vädrets makter. Gunnar Brahme kämpar för att göra sig hörd i den friska vinden. Den bärbara högtalaren kom väl till pass när Farmdroidens brister och förtjänster skulle ventileras.

det har till viss del spillt över till 2025 också. Tripsen var där-
emot svåra att hitta förra året,
men i år har de lokalt härjat or-
dentligt, även om flertalet fält
har vuxit ifrån angreppen.

Slutligen ogräsen. Den stora
övergången till Conviso Smart
ställer saker på sin spets. Dis-
kussionen kring framtidens
ogrässtrategier fanns med på
både Ädelholm och i Lilla Bed-
dinge och kommer vara en gi-
ven punkt även på kommande
vandringar.

Rikard Andersson
NBR Nordic Beet Research

Knowledge grows

NYHET

En bra start för sockerbetor & oljeväxter

YaraMila® KOMBI 13-8-14

KOMBInerar en hög andel fosfor och kalium samt svavel, magnesium, bor och magan vilket både oljeväxter och sockerbetor behöver för en optimal skörd. Den skapar förutsättningar för god etablering, vinterhärdighet och uppbyggnad av biomassa till oljeväxterna, och betorna får en start som gynnar tidig utveckling och ger förutsättning för en hög skörd. Radmylla gärna för maximal effekt.

Läs mer

Gödsla med kunskap för hållbara skördar

yara.se

Robotar för ökad

Farmdroid-sådd. Test under något blöta förhållanden den 17 mars 2025.

Robotar revolutionerar sockerbetsodlingen och öppnar dörren för nya sätt att maximera skörden. Genom tidig sådd, noggrann punktbehandling och innovativ teknik tar framtidens lantbruk form – med fokus på högre avkastning och hållbarhet.

Teknikutvecklingen inom lantbruket går i rasande fart och robotar har blivit ett naturligt inslag – på allt från hushållens gräsmattor till gårdens maskinpark.

Självkörande traktorer och automatiserade system är redan verklighet, och även inom

sockerbetsodlingen ser vi nu tydliga resultat av denna utveckling. På Örtoftas nya provtvätt sköts arbetet i stort sett av automatik och på NBR arbetar vi aktivt för att dra nytta av tekniska innovationer som kan komma hela branschen till gagn.

Farmdroid

En av de robotar som kommit längst mot praktisk användning i odlingen är danska Farmdroid, som både kan så, radrensa och punktbehandla betor.

Maskinen har redan flera års erfarenhet från ekologisk

odling och finns idag i över 500 exemplar runt om i världen. För att den ska slå igenom brett även inom konventionell odling krävs dock ytterligare utveckling – högre kapacitet, lägre kostnad och allra helst en ökad skördepotential.

Ökad skörd och hållbarhet

Det är just den ökade skördepotentialen vi på NBR fokuserar på. Genom att testa och anpassa ny teknik i praktiken vill vi öppna dörren för ett nytt odlingskoncept, där de senaste innovationerna banar väg för ännu högre skördar och en långsiktigt hållbar betodling.

skördepotential

Tidig sådd och punktinsatser

Grundtanken är att genom tidigare sådd och noggrann omvårdnad av varje betplanta öka skördepotentialen, samtidigt som vi minskar användningen av kemikalier och diesel, motverkar resistens och stärker odlings hållbarhet.

Traditionellt begränsas såtidpunkten av markfukt och jordens bärighet, vilket gör att vi vissa år går miste om en stor del av skördepotentialen. Farmdroid-maskinen väger mindre än ett ton och möjliggör därför tidigare sådd. Målet är att marken, genom höstförberedelser, i princip ska vara färdig för sådd till våren och att vi varje år ska kunna så runt den 20 mars.

Första årets lärdomar

I år testar vi konceptet för första gången och har redan dragit flera slutsatser. Upplägget byggs på tidig höstplöjning med tiltpackare, följt av en överfart med Rapid.

Vi sådde in höstvete i band för att öka bärighet, minska insektsskador och motverka vinderosion. Samtidigt placerades 450 kg PK 11-21 under betraden för att lägga grunden till gödselstrategin. I början av mars spreds 450 kg NS 27-4 med slunga. Sådden genomför-

des enligt plan den 20 mars och för att belysa vikten av såtidpunkt såddes även några drag den 1 april respektive 8 april.

Metoder att ta bort vete

Vi testade tre olika sätt att ta bort vete:

- Sprutning på hösten med glyfosat
- Sprutning en vecka innan uppkomst med glyfosat
- Behandling med Conviso One, något tidigare än normalt.

Slutsatsen kring insådden av vete är att det inte var någon bra idé. Vetet lockade till sig trips på hösten, vilket skapade problem för betorna när vetet sprutades bort och gav varken det förväntade skyddet eller någon ökad bärighet. Till nästa år väljer vi därför bort veteinsådden och överfarten med Rapid.

Farmdroid-sådd

Farmdroid-roboten sådde cirka tre hektar, medan resten av fältet hanterades konventionellt med senare plöjning, bredspridning av Probeta i början av mars och två harvningar. Här blev sådden den 27 mars, alltså en vecka efter Farmdroid-sådden.

Växtnäring – en utmaning

Vi kunde snabbt konstatera att Farmdroid-sådden inte växte lika bra som det konventionella systemet, trots god markstruk-

tur på djupet. Ytan var visserligen något mer kompakt jämfört med den del som harvats på våren, men betorna kom ändå upp en vecka tidigare.

Flera tester och observationer visar istället att tillväxten hämmades av växtnärsbrist – sannolikt för att kvävet bredspreddes på ytan utan inarbetning, i kombination med en extremt nederbördsfattig period från mars till maj. Trots att detta kanske får ses som ett något udda år, behöver vi se över gödslingsstrategin inför kommande säsonger.

Det är trots allt, numera, inte ovanligt med en längre nederbördsfattig period på våren och odlingssystemet måste prestera bra alla år.

Fortsatt utveckling

Vi har många idéer om hur konceptet kan utvecklas vidare och är fortsatt övertygade om att det finns en potential att hämta. Parallellt med detta projekt pågår även studier hos våra danska kollegor med att kontinuerligt bladgödsla betorna för ökad tillväxt under den tidiga tillväxtperioden. Vi får säkert anledning att återkomma med rapporter från detta arbete i framtida nummer av Betodlaren.

Joakim Ekelöf
NBR Nordic Beet Research

GPS-märker fröplaceringen

Det unika med Farmdroid-roboten är att den GPS-märker fröplaceringen och på så vis håller koll på var plantorna står

GRIMME MATRIX-serien

GRIMME
www.grimme.dk

MATRIX 1200 & 1800

- Exakt fröplacering
- Elektronisk sådd och Section Control
- Framtidssäker betjäning - ISOBUS standard

Följ oss på
Facebook

Försäljning:

Per Andreén
0739-372565
pa@grimme.dk

Försäljning:

Uffe Jensen
+45 4028 1374
uj@grimme.dk

GRIMME MAXTRON 620

År 2010 - 6.430 timmar
48-50 cm radavstånd
Säljes i befintligt skick SEK **625.000**

GRIMME REXOR 6300

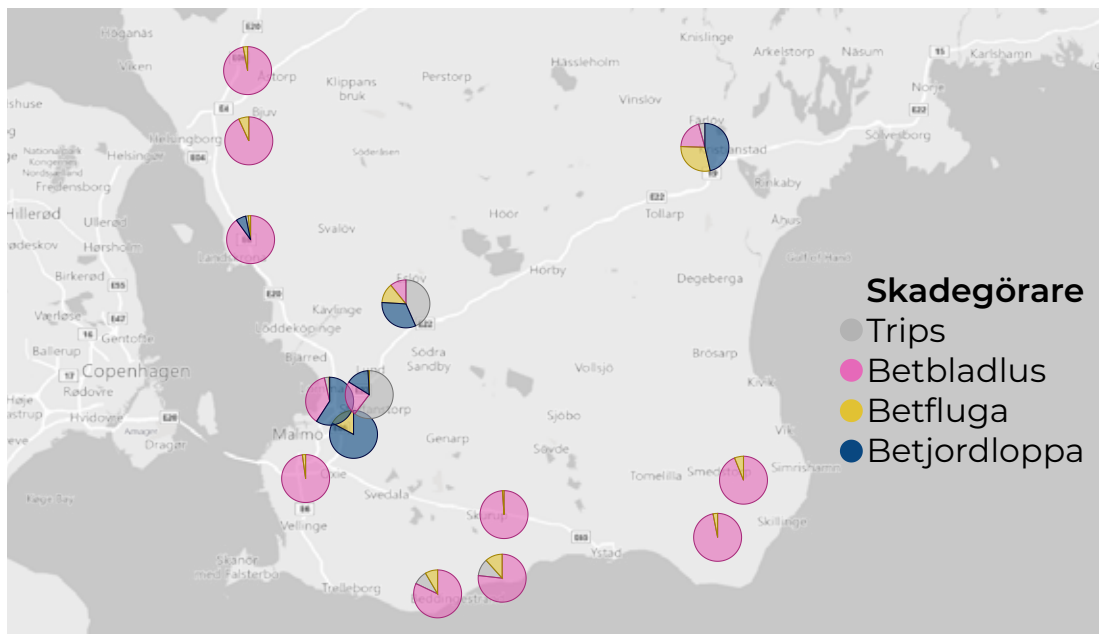
År 2022 - 1.825 timmar
48-50 cm radavstånd
incl. säsongsgaranti SEK **6.250.000**

Se begagnade
betupptagare
på
www.grimme.dk

GRIMME Skandinavien

Chr. Hyllebergs Vej 9-11 • DK-8840 Rødkærsbro • +45 8665 8499 • grimme@grimme.dk

Insektsbevakning i betor 2025

Bladlössen dominerade. Många observationsrutor övervakades under en period av tio veckor. Bladlöss identifierades som det mest frekventa skadedjuret och återfanns i nästan samtliga rutor under 2025.

Under 2025 övervakades skadeinsekter i sockerbetor i Sverige. Trips och betjordloppa var vanliga, och veckorapporter publicerades för odlare i appen samt på sockerbetor.nu. Även nyttodjur noterades på fälten.

Sedan EU förbjöd användningen av neonicotinoider för betning av sockerbetsfrö mot skadedjur 2019 används istället pyretroiden Force 20 CS. Detta medel skyddar plantorna främst mot angrepp av underjordiska insekter under den tidiga uppkomsten, vilket ibland gör att det krävs ytterligare behandlingar för att minska skördeförstär till följd av skadedjur senare under säsongen.

Syftet med att övervaka insekter är att hålla koll på förekomsten av skadedjur och kunna varna om det finns behov av bekämpning.

Det är viktigt att bara behandla vid konstaterat behov för att spara kostnader och minska användningen av insektsmedel. Samtidigt vill man värna om nyttodjur genom att begränsa kemiska behandlingar till ett minimum. Resultaten från övervakningen ligger till grund för varningar och rekommendationer till odlare och rådgivare.

Hur övervakade vi 2025?

Mellan april och juli 2025 genomförde NBR veckovis skadedjursövervakning i sam-

arbete med Nordic Sugar Agricenter och Jordbruksverket. Undersökningen gällde 14 sockerbetsfält i Skåne, där samtliga var sådda mellan vecka 12 och 14 med Force 20 CS-behandlade frön av olika sorter. Observationsrutor (25 x 25 meter) användes och dessa rutor behandlades aldrig, oavsett om huvudfälten behandlades.

Uppgifter från denna övervakning publiceras löpande på Nordic Sugars webbplats tillsammans med veckovisa rekommendationer, och visas även i appen Sockerbetor. NBR registrerar dessutom internt data om naturliga fiender för att följa deras förekomst under säsongen.

Skador av trips. Dessa skador på hypokotylen kan försvaga plantan, öka risken för infektioner av andra mikroorganismer och i allvarliga fall leda till plantbortfall.

Trips och jordloppa

Trips och betjordloppa är normalt de första skadeinsekterna som angriper sockerbetor efter uppkomst, särskilt vid temperaturer över åtta plusgrader under de tidiga tillväxtstadierna i april (två hjärtblad).

De vanligaste skadorna av trips är sugskador på bladens undersida, vilket ger förtjockade och silvriga bladytor. De allvarligaste skadorna orsakade av trips observerades dock på hypokotylen, dvs strax under

markytan. Samtidigt resulterade angrepp från betjordloppor i karakteristiska fönsterliknande gnag på bladen, vilket ofta ledde till kluvna och missbildade blad.

Betfluga

Betflugan övervintrar som puppa i marken. De vuxna individerna från den första generationen blev aktiva i maj 2025 och lade ägg över hela odlingsområdet.

Antalet lagda ägg är en central faktor för prognos av angrepp, eftersom larverna orsakar blåsmenor på sockerbetsplantan. En stor andel av äggen kan dock förbli inaktiva, till exempel kan regnstänk hindra deras utveckling. Den första generationen påverkar vanligen sockerbetorna mest, då angreppen kan minska plantornas tillväxt, men under 2025 överskreds inte skade-/bekämpningströskeln. Endast några procent av bladytan visade tecken på mineringsskador. En andra generation observerades i mitten av juni och en tredje i juli, båda med låg till måttlig angreppsnivå.

Betbladlöss. Denna art etablerar kolonier snabbt i fältet under gynnsamma förhållanden, ofta inom några dagar.

Bladlöss

Bladlöss i sockerbetsodlingar, främst betbladlöss och i mindre omfattning persikbladlusen, utgör en fortlöpande utmaning för sockerbetsproduktionen i Sverige. Under slutet av juni 2025 noterades en hög förekomst av betbladlöss, med stora kolonier som på flera platser överskred skade-/bekämpningströskeln. Persikbladlusen förekom mer sparsamt, men är känd som en effektiv vektor för virusgulsot (BMVY och

Skadegörare	Tröskelvärde	Preparat	Max dosering	BBCH-stadium	Karens (dagar)
Trips	≥50 % av plantorna angripna före fyrbladsstadiet	Mavrik	2 × 0,2 l/ha	11-14	-
Jordloppa	≥50 % av plantorna angripna före fyrbladsstadiet	-	-	14	-
Betfluga	50 % av plantorna har ägg med begynnande minering	Carnadine	0,25 l/ha	20-49	-
Svart betbladlus	20 löss/planta eller ≥40-50 % plantor med minst 10 löss/planta	Teppeki	140 g/ha	16-49	60
Persikbladlus	En lus per fyra plantor	Carnadine	0,25 l/ha	20-49	-
Fröbehandling	-	Force	-	-	-

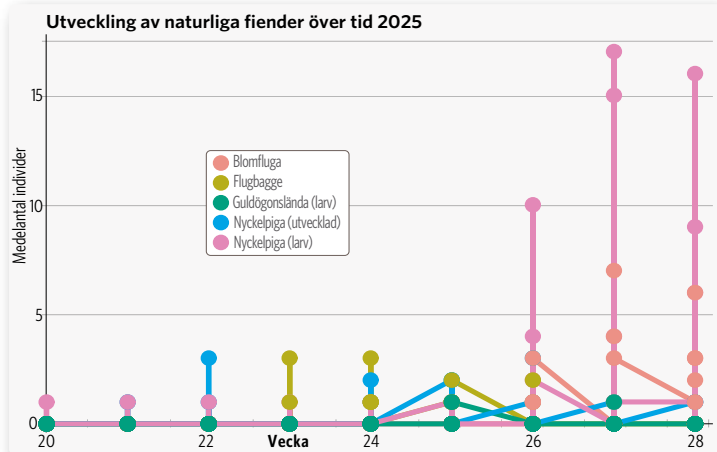
BYV). I början av juli observerades endast små populationer av persikbladdlöss i vissa fält. Övervakning av symptom på virusgulsot kommer att genomföras under september.

Tröskelvärden avgörande

För odlingssäsongen 2025 har vi följt tydliga tröskelvärden för insatser mot skadeinsekter i sockerbetsfält. Dessa tröskelvärden har varit avgörande för att beslut om åtgärder endast ska vidtas när risken för skador på grödan motiverar det.

Nyttodjur i sockerbetor

Etablering av sockerbetor tidigt i april innebär att antalet nyttodjur är lågt under de första veckorna efter uppkomst, samtidigt som trips och jordloppor kan förekomma. Först från mitten av juni, då populationerna av betbladdlöss ökar, börjar de första nyttodjuren synas –

Säsongsmässig förekomst av naturliga fiender. En större mängd nyckelpigor och blomflugor observeras under maj och juni.

framför allt nyckelpigor (larver och vuxna), blomflugelarver, flugbaggar och larver av guldögonsländor.

Våra observationer visar att nyckelpigor och blomflugelarver är de mest effektiva rovdjuren mot bladdlöss. I mindre omfattning har vi sett parasitering av bladdlöss samt predation på

betflugans ägg. Sammansättningen av nyttodjur varierar mellan fälten, sannolikt påverkad av strukturen på det omgivande landskapet.

Belen Cotes
NBR Nordic Beet Research

Slipp dra i betdukarna i vinter!

Vi fixar det snabbt och enkelt med rätt maskiner

Täcker med
TopTex-
dukar

Göransson Agro AB
Hör gärna av dig!

Ring eller sms:a till 0708-338649.
carl.goransson.lantbruk@gmail.com
Carl Göransson | utgår från Kristianstad.

En högst ovillig resistenskrönika

Målla är aldrig kul. Särskilt frustrerande är det när det, som i detta fall, mycket sannolikt rör sig om resistens mot Conviso One och säkerligen också annan ALS-kemi. Fotot är från nordöstra Skåne, men under säsongen är förmodat resistent målla även noterat i västra Skåne.

Kanske är det som för polisen i piketstyrkan eller sjuksköterskan på akutmottagningen – allt elände koncentreras och blir på något vis deras vardag och verklighet. För oss andra blir den upplevda verkligheten lyckligtvis till stor del en annan.

Kanske kan motsvarande gälla för en ogräsnördig NBR-kne-gare, när det gäller sviktande ogräseffekter i Conviso Smart. Min upplevda verklighet matchar tack och lov inte flertalets.

Allvar i signalen

I den objektiva verkligheten finns där procentuellt sett väldigt få ”kunder” till piketstyrkan och alla samhällsmedborgare blir, åtminstone inte samtidigt, så sjuka att de hamnar hos sköterskan på akuten.

Problemet är att det inte alltid är lätt att förutsäga var och när eländet kommer att dyka upp. Det går helt enkelt inte att bli hundra säker.

Många gånger finns det kanske ändå signaler på vägen, ett högt kolesterolvärde vid hälsokollen i fyrtioårsåldern eller tolvåringen på glid in i fel umgängeskrets. Signaler som är värda att ta på allvar, trots att den enklaste lösningen för stunden är att rycka på axlarna.

Samma sak gäller för ogräsen i fält och risken för herbicidresistens. Nu är jag varken polis eller sjuksköterska, men inbillar mig ändå, även i deras verklighet, att det långsiktigt är avgjort mycket bättre att agera förebyggande. Detta trots att det kanske både kommer bli mindre bekvämt för stunden och kräver en förändring i systemet.

Akututryckning

Bekymmer i sockerbetsodlingens ogräsbekämpning ska såklart inte jämföras med allvaret kring handgranater i trappuppgångar eller kalabalik på akuten, men det finns akuta fall att hantera även i ogrässammanhang.

Under innevarande säsong, har jag vid ett antal tillfällen, uppmärksammat på fält eller delar av fält där situationen

Ett hav av svinmolke. Särskilt i nordväst verkar problemet med svinmolke som överlever Conviso One finnas på förhållandevis många platser. Resistens eller ”bara” tolerans? Vet ej, men vet vad jag tror och kommer att undersökas. Observera det renare området till höger i bild där radrensaren gått.

Förmodat resistent våtarv. Trivs fint i en del av ett Conviso Smart-fält i Lundabygden, men också på flera andra platser, såväl i nordväst som nordöst.

Så var det även pilörten. Också en art som i flera andra fall historiskt blivit resistent mot ALS-produkter, dock oftast kopplat till spannmål. I år starkt misstänkta fall i Conviso Smart-betor från nordväst, nordöst och som på bilden från Mellanskåne.

lämnat stadiet av möjliga förebyggande insatser och övergått till rena akutåtgärder. Det blir på något vis ett behov av uttryckning från sockerbetsodlaren motsvarighet till piketstyrka. Första uttryckningen innebär ofta att ladda sprutan med största möjliga slägg. I bästa fall blir resultatet halvbä. Andra uttryckningen blir möjligen med betesputsaren eller inget alls, om nu loppet konstateras kört.

Resistensen igen

I samtliga fall från resonerandet ovan är akututtryckningarna orsakade av starkt

misstänkta förekomster av ALS-resistenta ogräs i Conviso Smart-betor. Det ska dock förtydligas att en mer formell analys genom ett resistenstest inte är gjort. Förhoppningsvis blir åtminstone några av platserna och ogräsen testade under kommande vinter, men det är en rätt tidskrävande, i vissa fall svår och dessutom dyr manöver.

Årets problemarter är inte i första hand gräsogräs som renkavle. Där känner vi redan till problematiken, utan främst gäller det örtogräs som våtarv, pilört, svinmålla och svinmolke. Alla arterna är kända för att

hyggligt lätt utveckla resistens, så i sig inget nytt under solen. Det blev bara plötsligt lite fler fall än förhoppningen och sannolikt är antalet fall utanför vår kännedom än fler. Vem av er lägger exempelvis märke till ett fåtal överlevande våtarvplantor i ett 15–20 hektar sockerbetsfält? Och det är oftast så det börjar. Hur det slutar? Utan tydlig förändring – antagligen inte så bra.

Med hälsning från den ovilliga krönikören

Rikard Andersson
NBR Nordic Beet Research

BERGMANN - FRÅN BASMASKINER TILL PROFFSMASKINER.

Bergmann 6240 V-Spread

- Ökad arbetsbredd tack vare de V-formade spridartallrikarna, upp till 36 meter, vilket ger färre överfarter
- En patenterad lösning
- Perfekt spridningskvalitet
- Klarar 24 meters körspår

Bergmann RRW 500

- Sveriges förstsålda överlastningsvagn RRW 500 med volym på 50m³
- ISOBUS-styrning
- Krabbstyrning som tillval
- Byggt för att leverera överlägsen prestanda, hållbarhet och effektivitet
- Ger dig kraft, flexibilitet och precision

KVERNELAND - NÄR PRECISION MÖTER PRESTANDA

- Marknadsledande precision vid betsådd.
- Låg fröförbrukning, jämn uppkomst och optimal plantfördelning
- Perfekt för dig som vill maximera skörden och minimera spillet.

KRAMPE - KVALITET PÅ HJUL

- Beställ din vagn precis efter dina önskemål
- Mer än 1000 tillverkade vagnar per år
- Slimmad draganordning ger liten vändradie
- God stötabsorbering ger lugna köregenskaper

AgroMaskiner

AGROMASKINER.SE

Att tänka på vid upptagning av betor

Tusenlappar att spara. Med en korrekt nackning finns det mycket att spara.

Uptagningen av sockerbeter utgör en avgörande del i odlingskedjan och har stor påverkan på både kvaliteten på betorna och den ekonomiska slutavräkningen. I den här artikeln fokuserar vi på några av de viktigaste aspekterna att beakta kring upptagning: körhastighet, spill, nackning och rensning.

För att maximera både avkastning och betkvalitet gäller det

att vara noggrann i alla led, inte minst vid upptagningen. Beter är känsliga för mekaniska skador och såväl förlust vid spill som dålig nackning kan få stor påverkan på ekonomin. Samtidigt är tidsfaktorn viktig, särskilt vid ostadigt höstväder som kan försämra fältens bärighet och försena upptagningen.

Undvik hård rensning

Spill vid betupptagning kan handla om allt från betor som

lämnas kvar i marken till delar av betor som skärs bort och blir kvar på fältet. Orsaker till spill kan vara olämplig körhastighet, felaktigt inställd maskin, för hård rensning, slitage på upptagaren eller svåra fältförhållanden. Det du som odlare bör fokusera mest på är att inte rensa betorna för hårt. Tidigare studier utförda av NBR visar på att spillet snabbt ökar när renheten ska ökas genom hårdare rensning. En hårdare rensning kun-

Nacka inte för mycket! Procenttalen anger den förlorade betmängden. Grön bock markerar optimal nackning.

de förvisso öka renheten med en procentenhet, men samtidigt ökade spillet med tre procentenheter. Med 2025 års prisavtal kostar en procent i spill ungefär 300 kronor per hektar vid en skörd på 75 ton betor och en sockerhalt på 17 procent. Som jämförelse ger en procentenhet högre renhet 150 kr i merintäkt. Det är därför lätt att konstatera att man sällan tjänar på att rensa hårdare, speciellt med tanke på att hårdare rensning också ger mer skador och större lagringsförluster.

Håll därför koll på spillet och kolla regelbundet hur mycket betmaterial som ligger kvar efter upptagaren. 75 gram per kvadratmeter motsvarar en procent i spill vid 75 tons skörd och är alltså värt 300 kronor per hektar.

Nackning

En korrekt nackning är avgörande för betans lagringsduglighet, sockerhalt och renhet. Om nackningen är för grund lämnas för mycket blast kvar, vilket kan leda till försämrade utvinning i fabriken, blastanmärkning och försämrade lagringsduglighet. Om nackningen är för djup skärs delar av betan bort, vilket innebär sockersvinn

och ekonomisk förlust. Som odlare ska du framför allt vara uppmärksam på att du inte har betor i stukan, som ser ut som de två bilderna till höger ovan. Där har mer än 10, respektive 20 procent av skörden gått förlorad, vilket motsvarar cirka 3 000-6 000 kronor per hektar.

Kvalitet framför kvantitet

Körhastigheten vid betupptagning är en avgörande faktor. Det kan vara lockande att höja tempot för att sänka kostnaden eller hinna färdigt innan vädet försämras, men en alltför hög hastighet riskerar att leda till större spill i form av sämre nackning, rotspetsbrott och fler mekaniska skador på betorna.

En väl avvägd körhastighet, normalt mellan 4–6 km/h beroende på maskintyp och fältförhållanden, ger skördemaskinen bästa förutsättningar att hantera betorna varsamt. Vid högre hastigheter ökar risken för att upptagaren missar betor, att betorna skadas eller att för mycket blast lämnas kvar (eller för mycket av betan skärs bort vid nackning). Dessutom kan maskinen få svårare att hinna med att rensa och ta bort jord, vilket ger onödiga förluster och straffavdrag vid leverans.

Är man entreprenör och tar upp betor för andra är det fördelaktigt för båda parter att maskintaxan bygger på både en fast och en rörlig del. Då kan kunden vara med och påverka skörderesultatet och kostnadsbilden på ett helt annat sätt än om upptagningskostnaden per hektar är fast.

Sammanfattning och råd

Upptagning av betor är ett precisionsarbete där flera faktorer samverkar för att säkra både kvalitet och lönsamhet. Var särskilt noggrann med körhastigheten – satsa hellre på ett jämnt och lugnt tempo än på snabbhet och jaga inte den sista renhetsprocenten. Kontrollera och justera maskinen ofta för att minimera spill och få optimal nackning. Dokumentera resultaten från fälten så att du kan förbättra din egen teknik år från år.

Genom att balansera teknik, ekonomi och noggrannhet i fält ökar chanserna till en lyckad betupptagning – och ett bättre ekonomiskt utfall vid årets slut.

Joakim Ekelöf
NBR Nordic Beet Research

Lager för framtiden

Polyfelt-duk. Magnus Hartler, som deltar i projektet, kontrollerar att den nya Polyfelt-duken sitter fast.

Att lagra betor under årets kallaste månader är en utmaning som kräver både nytänkande och praktiska lösningar. Frotskydd har blivit avgörande för att trygga skördens

värde och arbetsinsats. Med nya material och innovativa metoder hoppas NBR kunna förenkla vardagen för landets betodlare – och säkra lagret för framtiden.

Att skydda sitt lager mot frost är en av de största utmaningarna i betodlingen. Arbetet är ofta tungt, tidskrävande och kan bli kostsamt. Osäkra prognoser gör det dessutom svårt att avgöra när det är dags att täcka och vind kan försvåra processen ytterligare. Trots att det finns många orsaker för att avstå frostskydd, rör det sig om stora värden som står på spel – något som blev tydligt under lagringssäsongen 2023 när frosten slog till tidigt. NBR har därför intensifierat arbetet med att hitta smidigare lösningar för frostskydd, för att förenkla vardagen för landets betodlare.

Först var det Toptex

Första steget mot ett enklare frostskydd togs redan för över tio år sedan, då Toptex introducerades och innebar ett lyft för både arbetsmiljö och betornas kvalitet. Men utvecklingen stannar inte där. För att nå målet om ännu enklare och säkrare lagring krävs nya innovationer. NBR har därför de senaste säsongerna utvärderat två ma-

terial: Polyfelt och ett specialutvecklat skum från det engelska företaget Froscos. Dessutom testas en kombination där plast och Toptex sytts ihop för att bli mer lätthanterligt i vinden.

Polyfelt-duk

Polyfelt-duken är en tunn, gummibeklädd fiberduk liknande en Tågarpsmatta, men betydligt lättare. Företaget som ligger bakom duken är Toptex-tillverkaren Solmax.

Under fjolårets försök testades två varianter: dels en lös duk som rullades ut längs ena sidan av stukan, dels i form av Toptex-duk med påsydda remmar av Polyfelt (två respektive fyra meter breda) längs båda långsidorna, se bilder nedan.

Samtliga lösningar kunde rullas ut maskinellt med Klunder-maskin, även under utmanande förhållanden med vind (10 m/s i medel, 16 m/s i byarna). För att materialet skulle ligga tätt mot marken krävdes viss förankring, men det gick att trycka in duken på samma sätt som med Toptex. Dock

finns det en viss risk för att det inte blir helt tätt nertill, vilket kan släppa in kyla. Resultaten visade ändå att Polyfelt-duken skyddade väl mot frost, även om den smalare (två meter) varianten visade spår av frostpåverkan ovanför gummiytan.

Froscos skum

Det andra materialet, ett livsmedelsklassat skum utvecklat av Froscos, används redan för frostskydd av vinrankor. Idén är att skummet ska kunna appliceras direkt från traktorn på stukan, där det fryser och bildar ett isolerande "snötäcke".

När vädret slår om smälter skummet bort av sig själv – ingen avtagning behövs. Under förra säsongen fokuserade vi på att hitta ett effektivt sätt att tillverka och applicera skummet, men utan större framgång.

Det hela mynnade ut i ett mindre pilotprojekt där skummet vispades upp manuellt och hölldes på tio kvadratmeter. Trots att skummet gav gott frostskydd smälte det bort för lätt vid regn eller plusgrader.

Syddu dukar. De två bilderna till vänster visar två respektive fyra meters Polyfelt-dukar som sytts ihop med Toptex. Bilden till höger visar den gummibeklädda ytan samt till vänster i bild, plast och Toptex som sytts ihop.

Framtidens frostskydd? En skogskran med en gammal bomspruta monterad är NBR:s senaste investering.

Nya tag och förbättringar

Frosco har under våren och sommaren fortsatt sitt utvecklingsarbete och tagit fram ett mer beständigt skum, samt en ny appliceringsmetod som bygger på en traditionell bomspruta. Speciella munstycken, grövre slang och en extra hydraulisk kompressor behöver dock monteras. NBR har investerat i utrustning för ändamålet och Frosco kommer till Sverige för att montera och demonstrera utrustningen inför nästa säsong.

Lärdomar från årets försök

En intressant observation från årets lagringsförsök var att betor på stukornas västra sida

klarade frosten bättre än de på östra sidan. Detta trots att det var flera grader kallare i ytlaget på västsidan jämfört med östsidan.

En analys av tidigare försök visar att västra sidans betor (yttersta lagret) som regel förlorar mer vikt och får högre sockerhalt – troligen på grund av att de är mer utsatta för vind och sol. Till kommande säsong undersöker vi i detalj hur uttorkningen påverkar frosttoleransen. Hypotesen är att betor som lagrats längre och torkat ut något tål kyla bättre än ny-skördade och att yttre betor på öst/nordsidan (som är mindre uttorkade) är mer frostkänsliga. Inom några år räknar vi

med att kunna ge ännu bättre rekommendationer om när och var extra frostskydd behövs.

Fortsatt utveckling

Utvecklingen av effektiva, enkla frostskyddslösningar fortsätter. Polyfelt och Frosco-skum visar båda potential men kräver fortsatt utvärdering och förbättring. Målet är tydligt: att fler betodlare lätt och säkert ska kunna skydda sina värdefulla skördar mot frostens angrepp – och därmed trygga både kvalitet och ekonomi framöver.

Joakim Ekelöf
NBR Nordic Beet Research

RADRENSNING JORDBEARBETNING SÅDD

LEMKEN EC-WEEDER

Diamant 16

Rubin 10 TF

NYHET

Karat 10

Solitaire DT

LEMKEN lantbruksmaskiner är utmärkande, inte bara för att färgen är blå, utan framförallt på grund av hög kvalitet, mångsidighet och modern design. Mer än 1800 anställda arbetar kontinuerligt med att utveckla optimala lösningar som uppfyller framtidens krav för den svenske lantbrukaren.

- LEMKEN radrensare till alla radsådda grödor med möjlighet till kamerastyrning, samt ISOBUS med GPS-aktivering.
- Karat 10 kultivator eller Rubin 10 TF tallriksredskap är de optimala maskinerna för jordbearbetning i alla förhållanden.
- Såmaskiner finns från 4–12 meter, med eller utan kombi. Dessa ger en jämn uppkomst och ett positivt resultat i Era grödor.

Kontakta din LEMKEN återförsäljare

LEMKEN agent: Mats Jönsson

Mobil: 070 655 01 10, Mail: m.jonsson@lemken.com

www.lemken.com

Följ **LEMKENsverige**

på Instagram

och Facebook

AT Fordonsservice AB
Fridhems Maskin & Smide

Tel: 042-33 50 22
Tel: 0417-102 00

 LEMKEN THE AGROVISION COMPANY

Svenska Betodlarna ek. för. (betodlarna.se)

Styrelse

Ordförande
Civilekonom **Jacob Bennet**
Slättång, 241 93 Eslöv
046-24 91 28, 0708-23 90 00
jacob@slattang.se

Vice ordförande
Agronom **Axel Lundberg**
Dyback 4182, 274 54 Skivarp
0730-80 89 20
ax.lundberg@gmail.com

Agronom **Johnny Andersson**
Gissleberga 1342
268 72 Teckomatorp
0707-86 55 35
johnny.andersson@yara.com

Marknadsekonom **Louise Andersson**
Österleden 1218-5
271 75 Glemmingebro
0702-77 46 34
granhill.lantbruk@gmail.com

Agrarekonom **Lars Bäcksted**
Harlösavägen 585, 275 94 Sjöbo
0702-31 36 85
lars@ovedskloster.com

Lantmästare **Ola Cristiansson**
Ystadsvägen 100, Västergård
276 55 Hamnehög
0707-38 30 01
ola.cristiansson@telia.com

Lantmästare **Ola Johansson**
Furulundsvägen 173, 291 69 Fjälkinge
044-560 91, 0708-66 39 43
ola@furulundsjordbruk.se

Administration
Elevenborgsvägen 4
234 56 Alnarp

Generalsekreterare
Agronom **Ida Lindell**
0708-46 40 11
ida.lindell@betodlarna.se

Ekonomiassistent **Elin Söderberg**
elin.soderberg@hushallningssallskapet.se

Betodlaren

Ansvarig utgivare
Johnny Andersson
0707-86 55 35

Redaktör
Ann-Margret Olander
Profiler Marketing
Stationsvägen 3, 271 72 Köpingsbro
0705-45 48 46
amo@profilaramarketing.com

Adressändringar
Ida Lindell
ida.lindell@betodlarna.se

Produktion och annonser
Thomas Jönsson
Firma Thoj
Snödroppsvägen 12, 291 50 Kristianstad
0708-20 46 37
thomas.jonsson@totinformation.com
thomas.jonsson@thoj.se

Kontaktpersoner NBR (nordicbeet.nu)

VD och försökschef
Joakim Herrström
0723-00 60 38
jh@nbrf.nu

Försöks- och projektledare:
Rikard Andersson
0705-42 70 48
ra@nbrf.nu

Belén Cotes
0720-28 90 91
bc@nbrf.nu

Joakim Ekelöf
0736-28 67 24
je@nbrf.nu

Andrius Hansen Kemezys
+45 26 79 64 84
ahk@nbrf.nu

Anne Lisbet Hansen
+45 21 68 95 88
alh@nbrf.nu

Louise Holmquist
0736-58 89 20
lh@nbrf.nu

Otto Nielsen
+45 23 61 70 57
on@nbrf.nu

Mikkel Nilars
+45 42 61 66 74
mn@nbrf.nu

Projekttassistent
Käthe Pedersen
+45 28 96 86 02
kp@nbrf.nu

Ekonomi- och IT-ansvarig
Lone Linke
+45 23 66 38 82
ll@nbrf.nu

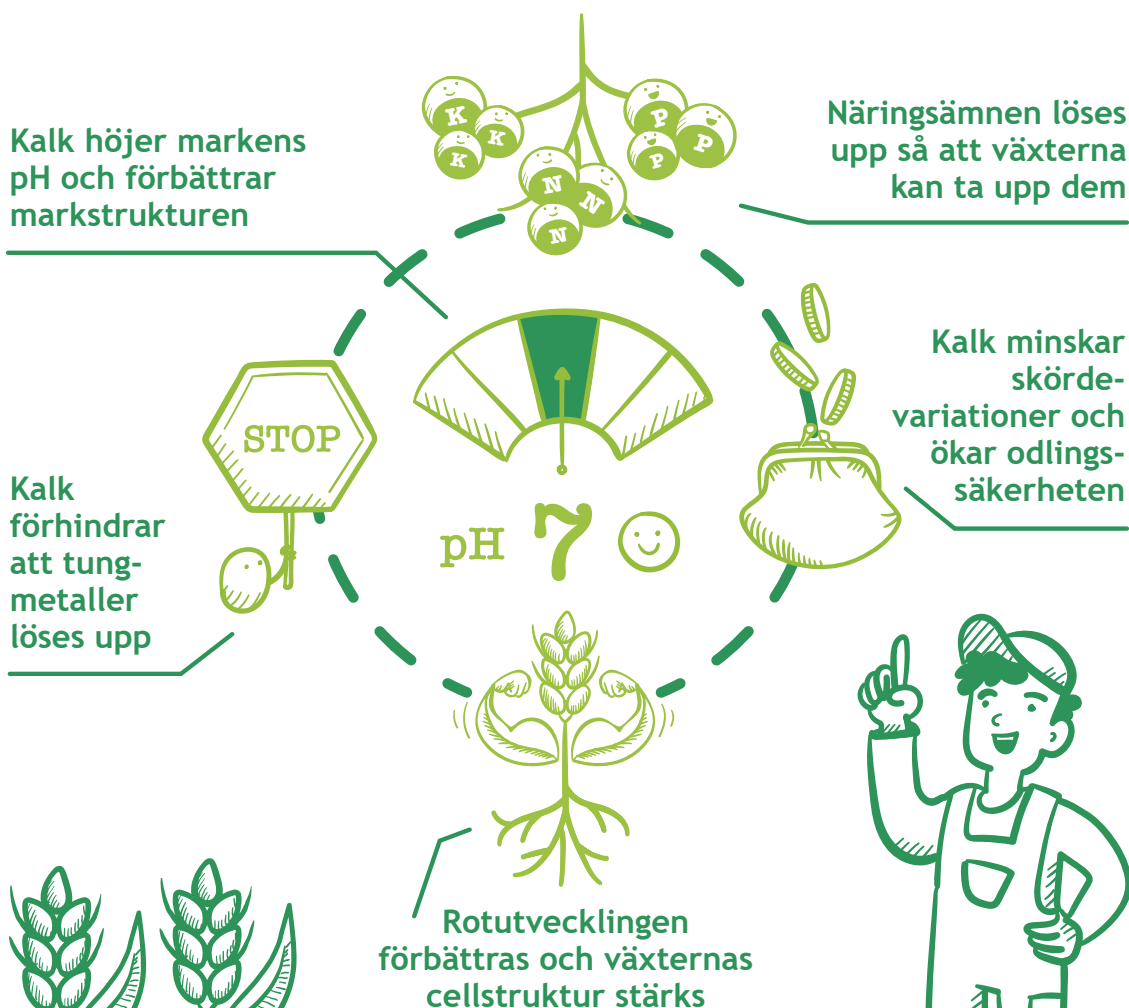
Assistent
Kirsten Linke Funch
+45 40 41 60 42
klf@nbrf.nu

Adresser
Højbygårdvej 14
DK-4960 Høleby

Borgeby Slottsväg 11
SE-237 91 Bjärred

Fördelarna med kalk

Större och högre kvalitet på skörden

Titta på videon!

Nordkalk

Avsändare
Svenska Betodlarna ek. för.
Ellevborgsvägen 4
234 56 Alnarp

NZ Extreme

Marathon-spets 25/35
– överlägsen slitstyr-
ka utvecklad för alla
jordar

Marathon-spets
15/25 – överlägsen
slitstyrka utvecklad
för lerjordar

NZ Extreme är utrustad med sex pinnaxlar som ger en pinndelning på 7,2 cm. NZ Extreme levererar utmärkt djupprecision vilket ger en möjlighet till ökad skördepotential till grödan. Dess kraftiga ram minskar oönskade avvikelser i tuffa markförhållanden, och dess breda hjul och hjulplacering gör att inställt arbetsdjup hålls över hela arbetsbredden.

Stenlådor i
draget

CrossBoard Heavy med
stabiliseringsstag jämnar
fältet

Förskjutna, stora bogghjul
ger stabil gång

Hydraulisk viktöverföring
till sidosektionerna

NZ Extreme
harvpinnen har nya
och unika egenskaper
vad gäller livslängd
och djuphållning.

NZ Extreme har en fjädrande/hydraulisk viktöverföring till alla sidosektioner därmed bibehålls det aktuella bearbetnings djupet på alla sektioner under alla förhållanden samtidigt som följsamhet blir mycket god.

Planeringseffekten blir också mycket effektiv. De breda OffSet boggi stödhjulen bär upp NZ Extreme ordentligt och bibehåller inställt arbetsdjup över hela arbetsbredden.

**Alltid bra villkor via
Väderstad Finans**

VÄDERSTAD
Where farming starts